

MUSIIKKIOPISTON OPETTAJAN OSAAMISEN TÄYDENTÄMINEN

Timo Saarinen

Opinnäytetyö
Toukokuu 2013
Musiikin koulutusohjelma
Musiikkipedagogin
suuntautumisvaihtoehto

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU
Tampere University of Applied Sciences

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Musiikin koulutusohjelma
Musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehto

TIMO SAARINEN:

Musiikkiopiston opettajan osaamisen täydentäminen

Opinnäytetyö 70 sivua, joista liitteitä 17 sivua
Toukokuu 2013

Musiikkiopiston opettajien osaamistarpeita on selvitetty rehtoreilta ja koulutusten järjestäjiltä, mutta opettajilta itseltään niistä ei ole kysytty. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää opettajien kiinnostusta täydennyskoulutukseen, paljonko ja mitä koulutusta he kokevat tarvitsevänsä ja millä tavoin koulutus pitäisi järjestää. Tavoitteena oli kartoittaa opettajien mielestä tärkeimmät koulutusaiheet ja parhaimmat koulutusten toteuttamistavat. Saadun tiedon avulla musiikkiopistot ja muut koulutusten järjestäjät voisivat tarjota todellisia koulutustarpeita vastaavaa täydennyskoulutusta opettajien toivomalla tavalla.

Määrällinen tutkimus toteutettiin sähköisesti Webropol-kyselynä ja siihen osallistui 115 opettajaa seitsemästä pirkanmaalaisesta musiikkiopistosta. Koulutustarpeita koskevien kysymysten pohjana olivat ammattikorkeakoulujen kompetenssivaatimukset. Tulosten perusteella yli puolella opettajista on kohtalainen tai suuri koulutustarve. Musiikillisen ja pedagogisen osaamisen täydentäminen sekä työhyvinvoinnin aiheet koettiin tärkeimmiksi. Koulutustarpeet olivat eri osa-alueilla varsin samansuuruiset, mutta yksittäisissä aiheissa ilmeni suuriakin eroja eri ainekollegioiden välillä. Tutkimus antoi koulutusten järjestämiseksi konkreettista tietoa aiheen ja kouluttajan valintamenettelystä alkaen. Opettajat osallistuvat koulutuksiin mielellään, jos he ovat itse saaneet vaikuttaa niiden sisältöön ja toteutukseen. Koulutuksissa tärkein on aihe ja ensisijaisesti odotukset kohdistuvat omaa osaamista syventäviin tietoihin ja taitoihin.

Tutkimuksessa selvisi, että opettajilla on paljon koulutustarpeita kaikilla osa-alueilla. Yksittäisen oppilaitoksen resurssit järjestää koulutusta ovat kuitenkin hyvin rajalliset, joten musiikkiopistojen kannattaisi tehdä yhteistyötä täydennyskoulutuksen järjestämisessä. Useamman opiston opettajien kokoaminen samaan koulutukseen mahdollistaisi ainekollegio- ja jopa opetusainekohtaiset koulutukset, joita oppilaitokset eivät yksin pysty tarjoamaan.

Asiasanat: täydennyskoulutus, koulutustarve, osaamistarve, musiikkiopisto, opettaja

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Music
Option of Music Pedagogue

TIMO SAARINEN:

Enhancing Skills of a Music School Teacher

Bachelor's thesis 70 pages, appendices 17 pages

May 2013

The purpose of this study was to find out the needs for enhancing skills of music school teachers. The needs have been asked from principals and educational organizers, but not teachers themselves. The purpose was also to research how interested teachers are of **in** continuing training and how it should be organized. The objective was to find out the main training subjects and the best ways to process them. The answers to these questions would help music schools and training organizers to organize continuing training in the most essential subjects in the way that teachers prefer.

The data were collected from 115 participants by online survey and analysis software Webropol and analyzed using qualitative content analysis. The participants were teachers of music schools in Tampere Region. The inquiry was based on the competence definitions in Finnish Universities of Applied Sciences.

The results proved that most of the teachers are in moderate or great need of continuing training. The greatest needs were in musical and pedagogical subjects in addition to welfare at work. Though the needs were quite similar in main sub-areas, also great collegial differences arose in single subjects. Teachers are motivated in training if they have been able to influence it's contents and execution. The most important reason to participate is the subject and foremost teachers want to deepen their own knowledge and skills. The inquiry gave also practical information for organizing training.

It is a challenge to music schools to meet all the needs of teachers' training. The best and also the most economical response to the challenge is cooperation. Gathering teachers from several schools would enable collegial and subject-specific trainings and lead to best results in continuing training.

Key words: continuing training, enhancing skills, music school, teacher

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT.....	6
	2.1 Tutkimusongelmat	6
	2.2 Aikaisempia tutkimuksia	7
3	OPETTAJAN OSAAMISTARPEET.....	10
	3.1 Ammattikorkeakoulujen musiikkipedagogikoulutuksen osaamistavoitteet	10
	3.2 Sibelius-Akatemian tutkintokoulutusten osaamistavoitteet.....	12
	3.3 Oppilaiden odotuksia	12
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	14
	4.1 Aineiston keruu.....	14
	4.2 Aineiston analyysi.....	17
	4.3 Pätevyys, luotettavuus ja tutkimusetiikka.....	17
5	KIINNOSTUS TÄYDENNYSKOULUTUKSEEN	19
	5.1 Kyselyyn vastanneiden taustatiedot.....	19
	5.2 Oman tutkinnon riittävyys ja sen päivityshalukkuus.....	22
	5.3 Täydennyskoulutukseen kannustavia tekijöitä	25
	5.4 Omaehtoinen kouluttautuminen.....	29
6	TÄYDENNYSKOULUTUSTARPEET JA -TOIVEET.....	33
	6.1 Musiikillinen osaaminen.....	33
	6.2 Pedagoginen osaaminen.....	35
	6.3 Yleinen osaaminen.....	36
	6.4 Muu osaaminen ja työhyvinvointi	39
	6.5 Kooste koulutustarpeista.....	40
7	TYÖNANTAJAN JÄRJESTÄMÄN KOULUTUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	43
	7.1 Täydennyskoulutuksen toteuttamisen ongelmia.....	43
	7.2 Koulutusaiheiden ja kouluttajan valinta.....	44
	7.3 Koulutuksen ajankohta, kesto ja laajuus.....	45
	7.4 Koulutuksen toteutus	47
8	POHDINTA.....	49
	LÄHTEET.....	52
	LIITTEET	54
	Liite 1. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden yleiset kompetenssit.....	54
	Liite 2. Ammattikorkeakoulujen musiikin koulutusohjelman kompetenssit.....	57
	Liite 3. Kyselylomakkeen saateviesti.....	58
	Liite 4. Kyselylomake	60

1 JOHDANTO

Lähes 30 vuoden soitonopettajan urani aikana olen osallistunut moniin koulutuksiin ja nykyisessä työssäni Pirkanmaan musiikkiopiston apulaisrehtorina olen myös seurannut opetushenkilöstön kouluttamista ja kouluttautumista. Omien kokemusteni perusteella aloin pohtia, voisiko opettajiemme täydennyskoulutus olla vielä nykyistä paremmin kohdennettua ja suunniteltua. Koska yhden oppilaitoksen mahdollisuudet järjestää koulutusta ovat taloudellisesti hyvin rajalliset, halusin myös selvittää, kuinka paljon yhteisiä koulutustarpeita lähellä olevien oppilaitosten opettajilla on.

Otin tutkimukseni kohteeksi Länsi-Pirkanmaan musiikkiopiston, Merikanto-opiston, Pirkanmaan musiikkiopiston, Sastamalan musiikkiopiston, Tampereen konservatorion musiikkiopiston, Valkeakosken musiikkiopiston ja Ylä-Satakunnan musiikkiopiston opettajat. Tarkoitukseni oli koulutustarpeiden lisäksi löytää opettajien kouluttautumishalukkuuteen vaikuttavia tekijöitä. Tavoitteenani oli kartoittaa opettajien mielestä tärkeimmät koulutusaiheet ja toivotuimmat koulutusten järjestämistavat. Saadun tiedon avulla musiikkiopistot ja muut koulutusten järjestäjät voisivat tarjota opettajille todellisia koulutustarpeita vastaavaa täydennyskoulutusta heidän toivomallaan tavalla.

Tutkimustani varten tekemäni kyselyn kautta kartoitin sitä, mihin osa-alueisiin musiikkiopistojen opettajat tarvitsevat täydennyskoulutusta ja millaista koulutusta he haluavat. Kyselyni oli varsin yksityiskohtainen ja käytännönläheinen, eikä vastaavaa koulutustarvekartoitusta ole aiemmin tehty. Koulutustarpeita on kysytty opettajilta laajemmin vain yleisellä tasolla (Nykänen 2001). Omassa kyselyssäni tutkin koulutustarpeita osa-alueittain ja lisäksi sitä, kuinka suuria tarpeet ovat ja miten järjestettyä koulutusta opettajat toivovat.

2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

Musiikkiopiston opettajien lisäkoulutusta on tällä vuosituhannella pidetty tärkeänä muun muassa vuonna 2002 muuttuneiden taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden vuoksi. Erilaisia koulutuksia ovatkin järjestäneet niin oppilaitokset itse kuin Sibelius-Akatemian täydennyskoulutusyksikkö ja muut koulutuksentarjoajat. Opettajien koulutustarpeita on selvitetty valtakunnallisesti Musiikkialan toimintaympäristöt ja osaamistarve – Toive -hankkeessa musiikkioppilaitosten rehtoreilta ja musiikin ammattiin johtavan koulutuksen järjestäjiltä, mutta itse opettajilta niitä ei ole kysytty.

2.1 Tutkimusongelmat

Tässä tutkimuksessa halusin ensisijaisesti selvittää, paljonko ja mitä täydennyskoulutusta opettajat kokevat tarvitsevänsä ja millä tavoin he toivoisivat sen toteutettavan. Vastusten saaminen näihin kysymyksiin auttaisi oppilaitoksia helpommin järjestämään opettajilleen mielekästä ja todellisia koulutustarpeita vastaavaa täydennyskoulutusta.

Pääongelmat ja niiden alaongelmat olivat:

1. Mihin osaamisalueisiin ja kuinka paljon opettajat haluavat täydennyskoulutusta?
  - 1.1 Kuinka paljon opettajat haluavat koulutusta nykyisen opettajankoulutuksen osaamistavoitteiden mukaisiin osa-alueisiin?
  - 1.2 Onko koulutustarpeissa eroja eri aineiden opettajien välillä?
  - 1.3 Ovatko rehtorien ajatukset opettajien koulutustarpeista samat kuin opettajien?
2. Miten kiinnostuneita opettajat ovat täydennyskoulutuksesta?
  - 2.1 Miten tarpeellisenä opettajat pitävät täydennyskoulutusta?
  - 2.2 Mitkä asiat kannustavat opettajia täydennyskoulutukseen?
  - 2.3 Onko opettajien saama koulutus vastannut heidän työelämätarpeitaan?
  - 2.4 Mitkä seikat vaikuttavat opettajien omaehtoiseen koulutukseen osallistumiseen?
3. Miten koulutus pitäisi opettajien mielestä toteuttaa?
  - 3.1 Miten koulutusaiheet ja kouluttajat pitäisi valita?
  - 3.2 Missä koulutus pitäisi järjestää?
  - 3.3 Miten usein opettajat haluavat koulutusta?

2.2 Aikaisempia tutkimuksia

Musiikkiopiston opettajien osaamistarpeita on alettu selvittää vasta vuosituhaten vaihteissa. Ensimmäiseksi selvitykseksi voidaan katsoa Tuire Ranta-Meyerin vuonna 2000 julkaistu haastattelututkimus, jossa hän tarkasteli tulevaisuuden osaamishaasteita ammattikorkeakoulujärjestelmän näkökulmasta. Tutkimuksessaan hän haastatteli rehtoreita, koulutusalojohtajia, tunnustettuja taiteilijapedagogeja, musiikkielämän vaikuttajia ja kasvatustieteilijöitä. Jo siinä nousi esiin ajatuksia kokonaisvaltaisesta musiikinopetuksesta; soitonopetusta tulisi muun muassa kehittää laajan musiikin ymmärtämisen suuntaan niin, että instrumenttiopettajalla olisi valmiudet viedä kulloinkin työn alla olevat sävellykset laajempaan musiikilliseen viitekehykseen. Ryhmäopetus- ja arviointitaidot, oppilaan motivointi, esiintymisvalmennus, kollegiaalisuus ja sen hyödyntäminen sekä työllisen laaja-alaisuuden tarjoaminen nähtiin opetuksen kehittämistoiminnassa tarpeellisina kehittämisaalueina. (Ranta-Meyer 2000, 36–48.)

Vuonna 2000 Suomen musiikinopettajien liitto teetti jäsenilleen kyselyn ”Musiikkioppilaitosten opettajien työtodellisuus ja työtyytyväisyys”, josta Päivi Nykänen teki pro gradu-tutkielmansa vuonna 2001. Kyselyssä saatiin 201 opettajalta avoimia vastauksia kysymykseen siitä, minkälaista koulutusta he kokevat tarvitsevansa tällä hetkellä ja lähitulevaisuudessa. Tutkija jakoi vastaukset neljään pääluokkaan, joissa eniten tarvetta koettiin oman soittimen lisäopintoihin (29,2 % vastauksista), kasvatustieteeseen ja pedagogiikkaan (21,8 %), atk-taitoihin ja musiikkitekologiaan (10,4 %), uusiin virikkeisiin (9,7 %), improvisointiin ja vapaaseen säestykseen (8,7 %) sekä ryhmän ohjaukseen (8,4 %). Kolmasosa kaikista kyselyyn osallistuneesta 298 opettajasta ei ilmoittautunut tarvetta koulutukseen tai jätti vastaamatta kysymykseen. (Nykänen 2001, 44, 79–81.)

Anna Hinkkanen pohtii vuoden 2004 opinnäytetyössään, miten ammattikorkeakoulutus vastaa työelämän tarpeisiin. Hän toteaa musiikkipedagogin työnkuvan olevan paljon muutakin kuin soiton opettamista. Laaja-alaisuuden tarve kiteytyy odotuksissa: opettajalla pitäisi olla instrumentti- ja pedagogintaitojen lisäksi vahva yleismusiikillinen pohja, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja, kyky opettaa integroitua oppiaineita ja ryhmiä sekä taitoa ohjata yhteissoittoa. Näiden lisäksi opettajan pitäisi vielä hallita improvisointi sekä musiikin eri lajit ja tyylit, olla yhteisöllinen sekä kyetä hoitamaan ennalta arvaamattomia ja eri aloja yhdistäviä työtehtäviä. (Hinkkanen 2004, 33.)

Uusimmat tutkimukset osaamistarpeista ovat syntyneet osana Musiikkialan toimintaympäristöt ja osaamistarve – Toive -hanketta, joka toteutettiin vuosina 2008–2011. Euroopan sosiaalirahaston ja Opetushallituksen rahoittamassa tutkimushankkeessa selvitettiin musiikkialan toimintaympäristöjen muutoksia ja niistä johtuvia koulutustarpeita (Muukkonen, Pesonen & Pohjannoro 2011, 2). Toive-hankkeen tavoitteeksi oli asetettu kentällä olevien käsitysten tuominen koulutuksen järjestäjien tiedoksi. Ennakointiarviointaan pääsivät esittämään ensi sijassa työnantajat. Lausumattomana oletuksena oli, että vastaava tieto opiskelijoilta ja opettajilta saadaan oppilaitoksissa osana niiden perustyytöitä. (Muukkonen ym. 2011, 5.) Tässä hankkeessa ei siis sen laajuudesta huolimatta kysytty mitään itse opetustyön tekijöiltä eli opettajilta.

Toive-hankkeen osaraportissa 1 ”Musiikkialan ammattilaisten ja harrastajien kouluttajat” selvitettiin musiikkialan oppilaitosten toimintaympäristön ja opettajien osaamistarpeiden muutosta. Kyselyyn vastasi 117 rehtoria tai koulutusjohtajaa Suomen musiikkioppilaitosten liiton sekä Kansalais- ja työväenopistojen liiton jäsenoppilaitoksista ja ”vapaista” musiikkikouluista. (Pohjannoro & Pesonen 2009, 5.) Kaikkien opettajien yhteiseksi puutteellisimmiksi osa-alueiksi todettiin genre-monipuolisuus, ryhmä- ja yhteopetus, kuorojen ja orkestereiden johtaminen sekä improvisaatio. Lisäksi nostettiin esiin pedagoginen pätevyys ja osaaminen yleensä, sekä varhaispedagogiset taidot. Musiikkiopistoissa opettajien musiikillisen ydinosaamisen kehitettäviksi osa-alueiksi nousivat vapaa säestys, improvisaatio, moniosaaminen, rytmimusiikki ja klassinen musiikki. Soveltavaa musiikillista osaamista tarvitaan lisää ryhmäopetuksessa, aikuis- ja varhaispedagogiikassa, atk- ja teknologiataidoissa sekä taiteidenvälisyydessä. Ulkomusiikillisen osaamisen tarpeiksi raportoitiin erityisesti tiedottaminen, vuorovaikutustaidot, markkinointi, oman työn kehittäminen, strateginen suunnittelu ja projektiosaaminen. (Pohjannoro & Pesonen 2009, 13–14, 29–31.)

Soitonopettajien tulevaisuuden osaamistarpeiden kartoitusta syvennettiin Toive-hankkeen osaraportissa 6, jota varten haastateltiin yhdeksää musiikkiopiston rehtoria (Pohjannoro 2010, 9). Moniosaamisen käsite täsmentyi haastatteluaineiston perusteella musiikillisen kaksoisosaamisen lisäksi erilaisen ulkomusiikillisen osaamisen lisääntymisenä. Muuttuvan musiikkiopistotoiminnan nähtiin jatkossa lisäävän opettajien osaamistarpeita projektinhallinnassa ja tuottamisessa, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoissa, markkinoinnissa ja viestinnässä. Monipuolisuutta tarvitaan niin musiikillisesti kuin pe-

dagogisessa osaamisessa: erilaiset oppijat, aikuiset ja ikäihmiset tuovat uusia haasteita alkeisopetuksen taitojen kehittämisen lisäksi. (Pohjannoro 2009, 61–65.)

3 OPETTAJAN OSAAMISTARPEET

Mitä opettajan pitäisi osata? Mitä ovat ne tiedot ja taidot, joita musiikkiopistotyössä tänä päivänä ja tulevaisuudessa tarvitaan? Kuka tai mikä määrittelee ne?

Taiteen perusopetuksen musiikin taiteen laajan oppimäärän mukaista opetusta antavissa oppilaitoksissa on asetuksen (986/1998) mukaan kelpoinen antamaan henkilö, jolla on soveltuva alan ylempi korkeakoulututkinto tai soveltuva korkeakoulututkinto tai asianomaisen taiteenalan vähintään opistoasteinen opettajantutkinto. Tämän kelpoisuusehdon täyttäväksi opettajiksi voi tällä hetkellä valmistua joko ammattikorkeakoulujen musiikin koulutusohjelmista, Sibelius-Akatemiasta tai niistä yliopistoista, joissa on mahdollista opiskella sivu- tai pääaineena musiikkitiedettä, -kasvatusta ja -terapiaa tai etnomusikologiaa. (Musiikinopetus Suomessa 2012). Otin opettajan osaamistarpeiden lähtökohdaksi kyseiseen kelpoisuuteen oikeuttavien tutkintojen nykyiset kompetenssivaatimukset. Rajaan ne opettajia ensisijaisesti kouluttavien ammattikorkeakoulujen ja Sibelius-Akatemian vaatimuksiin. Lisäksi käsittelem ns. asiakasnäkökulmaa eli oppilaiden odotuksista nousevia osaamistarpeita.

3.1 Ammattikorkeakoulujen musiikkipedagogikoulutuksen osaamistavoitteet

Pätevyyttä, suorituspotentiaalia ja kykyä suoriutua ammattiin kuuluvista työtehtävistä kuvataan kompetensseiksi. Ammattikorkeakouluissa niiden luokittelussa käytetään jakoa yleisiin ja koulutusohjelmakohtaisiin kompetensseihin. Yleisiä kompetensseja ovat itsensä kehittäminen, eettinen osaaminen, viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, kehittämistoiminnan osaaminen, organisaatio- ja yhteiskuntaosaaminen sekä kansainvälisyysosaaminen (ECTS-projekti 2006a, liite 1). Musiikin koulutusohjelmakohtaisiksi osaamisalueiksi on määritelty musiikilliset valmiudet, pedagoginen osaaminen, ammatti-identiteetin rakentaminen ja kehittämisosaaminen. (ECTS-projekti 2006b, liite 2).

Ammattikorkeakouluopintojen tavoitteena on antaa opiskelijalle sellaiset musiikilliset valmiudet, että hän omaa taidot itsenäisen taiteellisen näkemyksen muodostamiseen, tuntee ja hallitsee musiikkia monipuolisesti sekä osaa hyödyntää osaamistaan. Pedagogina hän kykenee kehittämään ja soveltamaan opetusmenetelmiä, osaa toimia erilaisten oppijoiden kanssa, on löytänyt oman opettajuutensa ja osaa kehittää sitä. Opiskelijalle

on syntynyt ammatti-identiteetti ja hän kykenee jatkuvaan ammatilliseen kasvuun. Hänellä on sekä itsensä että työyhteisönsä kehittämisosaamista ja hän osaa arvioida musiikin tekemistä. (Taulukko 1).

TAULUKKO 1. Ammattikorkeakoulujen osallistuminen eurooppalaiseen korkeakoulutusalueeseen. Koulutusohjelmakohtaiset kompetenssit 05/2006. Musiikin koulutusohjelma. (ECTS-projekti 2006b)

Koulutusohjelmakohtaiset kompetenssit	Osaamisalueen kuvaus
Musiikin koulutusohjelma	Muusikko (AMK)/Musiikkipedagogi (AMK)
Musiikilliset valmiudet	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omaa itsenäisen taiteellisen näkemyksen muodostamiseen tarvittavat musiikin tekniset ja tulkinnalliset taidot ▪ tuntee kattavasti pääaineensa keskeisen ohjelmiston ja hallitsee musiikin eri tyylilajeja ja esittämiskäytäntöjä ▪ omaa ammattialueensa keskeisissä työtehtävissä tarvittavat musiikin tiedolliset, taidolliset ja emotionaaliset valmiudet ▪ osaa hyödyntää musiikillista ammattitaitoaan erilaisissa tehtävissä, esiintymistilanteissa ja kokoonpanoissa
Pedagoginen osaaminen (erityisesti musiikkipedagogin opinnoissa)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tuntee keskeiset oman pääaineensa opetusmenetelmät sekä opetusmateriaalit ja kykenee kehittämään ja soveltamaan niitä ▪ osaa toimia erilaisten ja eri-ikäisten oppijoiden kanssa ▪ on perehtynyt opettamiseen ja opettajan työhön yhteiskunnallisessa, filosofisessa ja psykologisessa viitekehyksessä sekä opettajan ammattitaidon perusteisiin ▪ osaa kehittää omaa opettajuuttaan tutkimuksellisen työtavan avulla
Ammatti-identiteetin rakentaminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osaa toimia kulttuurialan muuttuvassa toimintaympäristössä (koulutusjärjestelmä, lainsäädäntö, keskeiset sidosryhmät) ▪ ammattikuvan tuntemus ja kyky jatkuvaan ammatilliseen kasvuun
Kehittämisosaaminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osaa kehittää itseään muusikkona ja/tai pedagogina ja pystyy osallistumaan oman työyhteisönsä kehittämiseen ▪ osaa arvioida kriittisesti ja rakentavasti omaa ja muiden musiikin tekemistä

3.2 Sibelius-Akatemian tutkintokoulutusten osaamistavoitteet

Ammattikorkeakouluista poiketen Sibelius-Akatemian maisteritutkinnon kompetensseja ei ole otsikoitu. Osaamistavoitteet on kuitenkin kuvattu ja niitä täydentävät opintooppaan pääaineiden oppimistavoitteet. Tavoitteina on, että maisteritutkinnon suorittanut kykenee tiedon systemaattiseen ja kriittiseen käsittelyyn sekä uusien ideoiden kehittämiseen ja soveltamiseen luovassa käytännön työssä. Hän kykenee soveltamaan pääaineensa alaan kuuluvaa tietoa, taitoa, taiteellista osaamista ja ongelmanratkaisukykyä myös uusissa ja laajemmissa yhteyksissä sekä yhdistämään osaamistaan vaativissa ongelmanratkaisutilanteissa ja toimimaan luovassa käytännön tilanteissa myös epätäydellisen tai rajallisen tiedon perusteella. Hän ymmärtää työssään myös sosiaalisen ja eettisen vastuunsa. Tutkinnon suorittanut kykenee kommunikoimaan ratkaisuihinsa ja taiteellisista valinnoistaan ja perustelemaan niitä selkeästi ja yksiselitteisesti sekä ammattilaisille että muulle yleisölle. (Sibelius-Akatemia 2012).

Sibelius-Akatemian pääaineiden oppimistavoitteiden yhteisenä kuvauksena on sellainen pääaineen hallintaan perustuvan taiteellinen suorituskyky sekä valmius musiikin ymmärtämiseen, että opinnot suoritettuaan opiskelija kykenee toimimaan vaativissa oman alansa muusikon ja/tai pedagogin tehtävissä. Tässä kohtaa on huomautettava siitä mielenkiintoisesta seikasta, että Sibelius-Akatemian maisterin tutkinnon rakenne mahdollistaa musiikkiopiston opettajan kelpoisuuden saamisen vähimmillään vain yhden opintopisteen laajuisilla pedagogisilla opinnoilla. Opintooppaan mukaan sivuaineopintoihin tulee kuulua myös pedagogisia opintoja, joista lyhyin kurssi Yleispedagoginen luentosarja 3y1 on tämän mittainen. Ammattikorkeakouluista valmistuvien musiikkipedagogien opintoihin taas kuuluvat pakollisena opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa asetuksessa (986/1998) tarkoitetut vähintään 60 opintopisteen laajuiset opettajan pedagogiset opinnot. Nämä vaaditaan Sibelius-Akatemiassa vain musiikkikasvatuksen oppiaineen tutkinnossa. (Sibelius-Akatemia 2012).

3.3 Oppilaiden odotuksia

Annu Tuovila on ansiokkaasti tuonut esiin oppilasnäkökulmaa pitkittäisessä tutkimuksessaan 7–13-vuotiaiden lasten musiikin harjoittamisesta ja musiikkiopisto-opiskelusta (Tuovila 2003). Hän kertoo jo useissa 1980- ja 1990-lukujen tutkimuksissa havaitun,

että lasten näkökulmasta olisi opetuksessa kehittämisen varaa. Toveriton opiskelu, soittamisesta irrallinen teoriaopetus, sopimaton soitin, jatkuvat opettajanvaihdokset, esiintymispelot sekä oppilaitos- ja opettajakeskeiset ratkaisut ovat olleet lasten ja nuorten opiskelukokemuksia kielteisesti värittäviä seikkoja. (Tuovila 2003, 245.)

Tuovilan oman tutkimuksen mukaan lapset toivoivat musiikkiopistoon lisää kuulonvaraista musiikkikulttuuria, populaarimusiikkia, yhteismusisointia, erilaisiin soittimiin tutustumisen mahdollisuuksia, laulamisen liittämistä soitto- ja teoriaopintoihin, ryhmämuotoisia esiintymisiä ja vaihtoehtoja tutkintojen suorittamiseen. Lapset toivoivat voivansa myös luoda ja kokeilla musiikkia. Näiden odotusten perusteella tarvittaisiin generajat ylittävää musiikintuntemusta, sillä lasten kuulonvaraisesti osaama musiikki on suurimmaksi osaksi aikamme populaarimusiikkia. Länsimaisen taidemusiikin lisäksi opettajien olisi tunnettava myös muita musiikkikulttuureja ja nykyajassa määrittäviä musiikkityylejä. Kuulonvaraiseen kulttuuriin liittyy myös improvisointi, jonka hyödyntäminen antaisi mahdollisuuden kokonaisvaltaisempaan ja lapsen kaikkia musiikkitaitoja hyödyntävään musiikin opiskeluun. (Tuovila 2003, 248–249.)

Taiteellisen sisällön kehittämisen lisäksi lasten lähtökohtien tunteminen, niiden huomiointi opetuksessa ja yhteistyö kodin kanssa antavat hyvät mahdollisuudet antoisaan opetukseen. Näin ollen oppilaitosten ei välttämättä tarvitse uusia ulkoisia puitteita, vaan kehittää nimenomaan lapsilähtöisiä opetuskäytäntöjä. (Tuovila 2003, 250.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Toteutin tutkimuksen määrällisenä tutkimuksena. Kutsuin siihen osallistumaan kaikki opettajat Pirkanmaan alueen taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta antavista lakisääteistä valtionosuutta saavista musiikkioppilaitoksista, jotka ovat Länsi-Pirkanmaan musiikkiopisto, Merikanto-opisto, Pirkanmaan musiikkiopisto, Sastamalan musiikkiopisto, Tampereen konservatorio, Valkeakosken musiikkiopisto ja Ylä-Satakunnan musiikkiopisto. Suuntasin kyselyn kaikille sekä pää- että sivutoimisille opettajille, koska osaamistarpeet ovat mielestäni samat opetustuntimääristä riippumatta. Rehtorit rajasin pois tutkimuksesta, koska heillä on opetustehtäviä vähän tai ei ollenkaan ja halusin tutkia nimenomaan opettajien tarpeita.

4.1 Aineiston keruu

Tutkimusmenetelmäksi valitsin kokonaistutkimuksen, koska oletin vähintään kolmasosan opettajista vastaavan kyselyyn (Vilka 2005, 78). Aineiston keräämistavaksi valitsin kyselylomakkeen, joka soveltui tässä tapauksessa parhaiten, koska tutkimusjoukko oli suuri ja hajallaan eri puolilla Pirkanmaata (Vilka 2005, 74). Tein sitä varten sähköisen verkkolomakkeen Webropolilla, joka on selaimella käytettävällä kysely- ja tiedonkeruuohjelma. Lomakkeeseen vastaaminen edellytti henkilökohtaista www-linkkiosoitetta, jonka lähetin vastaajille sähköpostitse. Merikanto-opistosta, Pirkanmaan musiikkiopistosta ja Tampereen konservatoriosta sain sähköpostiosoitteet kaikille heidän opettajilleen. Ylä-Satakunnan musiikkiopistosta sain päätoimisten opettajien sähköpostiosoitteet. Länsi-Pirkanmaan, Valkeakosken ja Sastamalan musiikkiopistojen opettajille lähetettiin ko. opistojen toimistojen kautta sähköpostiviesti, jossa pyydettiin ilmoittamaan sähköpostiosoite tutkimuksen tekijälle. Kaikilta niiltä opettajilta, joiden sähköpostiosoitetta ei ollut tiedossa, mutta joiden matkapuhelinnumeron sain julkisesta numerohausta, pyysin sähköpostiosoitetta tekstiviestitse.

Kyselyn vastausaika oli 8.–18.11.2011, jota jatkoin ensin 27.11.2011 ja vielä toisen kerran 4.12.2011 saakka. Kyselyyn vastaamattomille lähetin muistutusviestit sähköpostitse 21.11.2011 ja 28.11.2011.

Kyselylomakkeen (liite 3) kysymykset jaoin seitsemään osa-alueeseen: taustatiedot, kiinnostus täydennyskoulutukseen, täydennyskoulutustarpeet ja -toiveet, työnantajan järjestämä täydennyskoulutus, muu kuin työnantajan järjestämä ammatillinen täydennyskoulutus, saadun koulutuksen riittävyys työhön ja vapaa sana. Kysymykset muotoilin kolmella päätävällä: monivalintakysymyksiin, asteikkoihin perustuviin kysymyksiin ja avoimiin kysymyksiin (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2012, 198–200). Suurin osa oli monivalintakysymyksiä, joissa on valmiit vastausvaihtoehdot. Niiden standardoiduilla eli vakioituilla kysymysmuodoilla tavoittelin kysymysten vertailukelpoisuutta. (Vilka 2005, 86). Lisäksi käytin sekamuotoisia kysymyksiä, joissa monivalintaan sisältyi myös ”muu, mikä?” -vaihtoehto. Se mahdollisti jokaiselle vastaajalle sopivan vaihtoehdon löytymisen. (Aaltola & Valli 2010, 125.)

Järjestysasteikkoihin perustuvissa kysymyksissä (numerot 6, 7, 10, 11, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 41 ja 50) käytettiin Likertin asteikkoa sellaisenaan tai sovellettuna. Likertin asteikko on mielipiteiden mittaamisessa yksi käytetyimmistä ja sopivimmista (Aaltola & Valli 2010, 118). Siinä vaihtoehdot ovat väittämän muodossa ja vastaukseksi valitaan mielipide 3–7 -portaiselta asteikolta (Taanila 2012, 24). Parittomasta vaihtoehtojen joukosta keskimäinen edustaa tavallisesti neutraaliutta, parillinen vaihtoehtojen määrä taas pakottaa vastaajan ottamaan kantaa (Koskennurmi-Sivonen 2008, 4). Kyselylomakkeen numero 7 on tyypillinen Likert-kysymys:

7. Kuinka tärkeänä pidät täydennyskoulutusta itsellesi?

- erittäin tärkeänä
- melko tärkeänä
- en kovin tärkeänä, mutta en tarpeettomanakaan
- melko tarpeettomana
- täysin tarpeettomana

Kysymyksessä numero 6 oli mittarina aika. Koska sen arvioiminen on vaikeaa, päädyin seuraavaan asteikkoon:

6. Miten musiikki on liittynyt elämääsi opetustyön lisäksi muutaman viime vuoden aikana?

- arvioi asteikolla 0=en lainkaan, 1= silloin tällöin, 2= usein, 3=jatkuvasti

Kysymyksissä 10 ja 11 käytin arvon 2 kuvauksena sanontaa ”melko paljon”, koska se tuntui niissä sopivammalta kuin esimerkiksi ”kohtalaisesti”.

10. Kuinka paljon koet työyhteisösi kannustavan sinua kouluttautumaan?

- 0 = ei lainkaan
- 1 = jonkin verran
- 2 = melko paljon
- 3 = hyvin paljon
- en osaa sanoa

Myös kysymyksissä 10, 11 ja 41 käytin vaihtoehdon ”ei lainkaan” arvona nollaa, koska se kuvaa kyseistä vaihtoehtoa mielestäni selvemmin kuin esimerkiksi numero 1 asteikolla 1–5. Koulutustarpeita mitanneissa kysymyksissä 15, 17, 19, 21, 23, 25 ja 29 käytin lisäksi tarkempien tulosten saamiseksi laajempaa 6-portaista asteikkoa:

15. Arvioi musiikillisen osaamisen koulutustarpeesi

- 0 = ei lainkaan
- 1 = pieni
- 2 = melko pieni
- 3 = ei pieni eikä suuri
- 4 = melko suuri
- 5 = suuri

Vaihtoehtoa ”En osaa sanoa” käytin kysymyksissä 10, 11, 50 ja 51 tarkoittamaan sitä aivan kirjaimellisesti olettaen, että niissä asian arviointi voi olla vaikeaa:

50. Kuinka riittäväksi saamasi ammattikoulutus on osoittautunut opettajan työssäsi seuraavilla osa-alueilla?

Arvioi kukin osa-alue asteikolla 0–3:

- 0 = ei sisällynyt koulutukseeni
- 1 = melko riittämättömäksi
- 2 = melko riittäväksi
- 3 = täysin riittäväksi
- EOS = en osaa sanoa

Kyselyn toteuttamisessa sähköisenä oli se etu, että sillä sain vastaajilta vastaukset kaikkiin kysymyksiin. Seuraavaan kysymykseen pääsi etenemään vasta, kun oli vastannut edelliseen. Tällaisessa pakkovalinnassa voi kuitenkin käydä niin, ettei vastaaja mielestään voikaan vastata kaikkeen. (Aaltola & Valli 2010, 113.) Ratkaisin tämän ongelman niin, että sisällytin kyselylomakkeen jokaiseen osa-alueeseen avoimia kysymyksiä otsikolla ”Vapaa sana” varmistamaan, että vastaajat voivat halutessaan täsmentää vastauksiaan ja kommentoida kyseessä olevaa aihetta vapaasti. Tavoitteenani oli myös saada spontaaneja mielipiteitä valmiiden vastausvaihtoehtojen lisäksi (Vilka 2007, 68). Tämä ratkaisu osoittautui hyväksi.

Testasin kyselylomakkeen ja saatekirjeen ennen varsinaisen aineiston keräämistä. Vilkan (2007, 78) mukaan näin tulee tehdä, jotta kyselyn selkeyttä ja toimivuutta voidaan arvioida. Tämä osoittautuikin erittäin hyödylliseksi. Testasin kyselylomakkeen viidellä henkilöllä, joilla kaikilla oli vähintään riittävä alan tuntemus. Opettajatestaajat olivat muista kuin kohderyhmään kuuluvista musiikkiopistoista. Sain kaikilta arvokkaita kommentteja, joiden perusteella lomake ja saatekirje hioutuivat lopullisen muotoonsa.

4.2 Aineiston analyysi

Tutkimukseen osallistuvissa oppilaitoksissa oli tutkimusajankohtana yhteensä 248 opettajaa. Koska sama opettaja voi olla työsuhteessa yhtä aikaa useaan oppilaitokseen, laskin tähän lukuun eri henkilöiden määrän. Kyselyyn vastaamiseksi lähetin linkin 223 opettajalle, joista 115 vastasi. Vastausprosentiksi muodostui näin ollen 46 % kaikista mahdollisista vastaajista ja 52 % laskettuna niistä, jotka saivat linkkiosoitteen. Otoksesta tuli riittävän kattava, sillä vastaajia oli kaikista musiikkioppilaitoksista ja pienin oppilaitoskohtainen vastausprosentti oli 26.

Tutkimusaineiston tilastollista analyysiä helpotti huomattavasti sen kerääminen Webropol-ohjelmalla, joka laskee vastausten määrät ja prosenttiosuudet automaattisesti ja piirsi niistä taulukot. Nämä kvalitatiiviset tulokset ja avointen kysymysten vastaukset lajittelin ja tiivistin tuloslukuihin asiayhteytensä mukaisesti.

4.3 Pätevyys, luotettavuus ja tutkimusetiikka

Tutkimuksen kokonaisluotettavuus määräytyy sen mukaan, mikä on sen validius eli pätevyys ja reliaabelius eli luotettavuus. Validiudella tarkoitetaan tutkimuksen kykyä mitata sitä, mitä sillä oli tarkoituskin mitata. (Vilka 2005, 161.) Mitä vähemmän esimerkiksi kysymysten käsittämisessä on tulkinnanvaraisuutta, sen parempi on niiden validius (Hirsjärvi ym. 2012, 231–232.) Oman tutkimukseni pätevyyttä lisäsi se, että pitkään soitonopettajan tehtävissä toimineena kuuluiin itse kohderyhmään ja pystyin suunnittelemaan kysymykset sen pohjalta, miten itse olisin ymmärtänyt ne ja mitä erilaisia vastauksia olisin voinut antaa niihin. Tutkimukseni luotettavuus on hyvä, sillä otoskoko oli suuri ja vastaajia oli kaikista aine- ja ikäryhmistä. Lisäksi kukin vastaaja

syötti kyselylomakkeen tietonsa itse ja pystyi halutessaan korjaamaan niitä. (Vilka 2007, 149–150.)

Tutkimukseni teossa otin huomioon Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2012) hyvän tieteellisen käytännön ohjeet. Tutkimustani varten pyysin ja sain tutkimusluvut kaikista kohteina olleista oppilaitoksista. Tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista eikä painostanut siihen ketään. Kyselyyn vastattiin nimettömänä eikä henkilökohtaisia vastauslinkkejä käytetty muuhun kuin muistutusviestien lähettämiseen. Tuloksia esittäessäni toimin niin, että niistä ei voi tunnistaa yksittäistä vastaajaa. Merkitsin lähteet asianmukaisesti eikä vähätellyt tai vääristellyt toisten tutkijoiden tuottamaa tietoa. (Vilka 2007, 164–166.)

5 KIINNOSTUS TÄYDENNYSKOULUTUKSEEN

Tässä luvussa aloitan kyselytutkimuksen tulosten käsittelyn. Selvitän vastaajien taustatietoja, heidän kokemuksiaan oman koulutuksensa riittävydestä ja kiinnostusta täydennyskoulutukseen sekä koulutukseen kannustavia asioita. Näihin liittyvät kysymykset saivat vastaajilta runsaasti täydentävää kommentointia kunkin osion lopussa olleeseen vapaa sana -kenttään. Omaehtoiseen koulutukseen hakeutumiseen vaikuttavien seikkojen tarkastelu tuo käytännönläheistä tietoa varsinkin koulutuksen järjestäjille.

5.1 Kyselyyn vastanneiden taustatiedot

Kyselyyn vastasi 115 opettajaa kaikista Pirkanmaan alueen lakisääteisistä musiikkiopistoista, joista suurin on Tampereen konservatorio ja pienin Sastamalan musiikkiopisto (taulukko 2). Opetushenkilökuntaa näissä oppilaitoksissa oli kyselyn aikana yhteensä 275, joten vastausprosentiksi muodostui näin laskien 42. Luku on kuitenkin harhaanjohtava sikäli, että 27 opettajaa opetti yhtä aikaa kahdessa tai useammassa mainitussa oppilaitoksessa. Näitä opettajia pyydettiin ilmoittamaan oppilaitokseksi se, jossa heillä on eniten opetusviikkotunteja. Näin laskien eri henkilöitä oli 248, joten todellinen vastausprosentti oli 46.

TAULUKKO 2. Oppilaitoksesi?

Jos useita, ilmoita se, jossa eniten tunteja

Vastaajien määrä: 115

Oppilaitoksesi?	Vastanneita	Opettajia yhteensä
Pirkanmaan musiikkiopisto	35	51
Tampereen konservatorio	31	82
Merikanto-opisto	16	36
Valkeakosken musiikkiopisto	12	43
Sastamalan musiikkiopisto	8	17
Länsi-Pirkanmaan musiikkiopisto	8	27
Ylä-Satakunnan musiikkiopisto	5	19

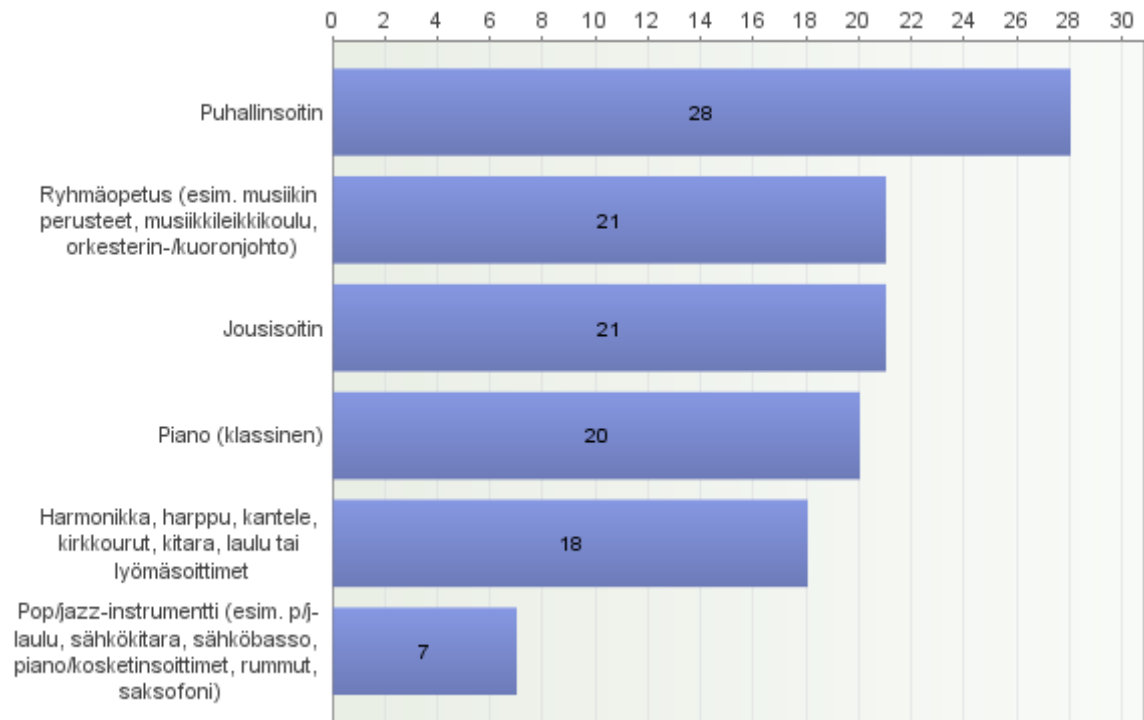
Opetusaineet jaottelin kyselyyn ainekollegioperusteisesti. Musiikin perusteiden, musiikin varhaiskasvatuksen eli musiikkileikkikoulun ja yhteismusisointiryhmien opettajat kokosin saman ryhmäopetus-nimikkeen alle. Puhallinopettajat olivat odotetusti suurin

vastaajaryhmä, sillä eri puhallinsoittimia on opetustarjonnassa lukumääräisesti eniten verrattuna muihin soitinryhmiin. Pop/jazz-opetusta annettiin vain Pirkanmaan ja Länsi-Pirkanmaan musiikkiopistoissa, joten sen aineryhmien vastaajien määrä oli luonnollisesti pienin. (Taulukko 3.)

TAULUKKO 3. Opetusaineesi?

Jos useita, ilmoita pääasiallinen

Vastaajien määrä: 115

Vaikka täydennyskoulutusta tarjotaan pääasiassa päätoimiselle henkilöstölle, halusin selvittää myös sivutoimisten, alle 16 viikkotuntia opettavien kiinnostuksen vastata kyselyyni. Näitä vastaajia oli yhteensä 23, mikä mielestäni kertoo aiheen tärkeydestä myös heille. (Taulukko 4.)

TAULUKKO 4. Viikkotuntimääräsi?

Ilmoita koko säännöllinen yhteenlaskettu opetustuntimääräsi viikkotunteina (á 45 min)

Vastaajien määrä: 115

Viikkotuntimääräsi?	Vastaajia
16 tai enemmän	92
6 – 15,67	14
1 – 5,67	9

Vastaajien iät lajittelin 10 vuoden välein. Suurin osa vastaajista, 71 opettajaa, sijoittui ikäryhmään 35–54 -vuotiaat. (Taulukko 5.)

TAULUKKO 5. Ikäsi?

Vastaajien määrä: 115

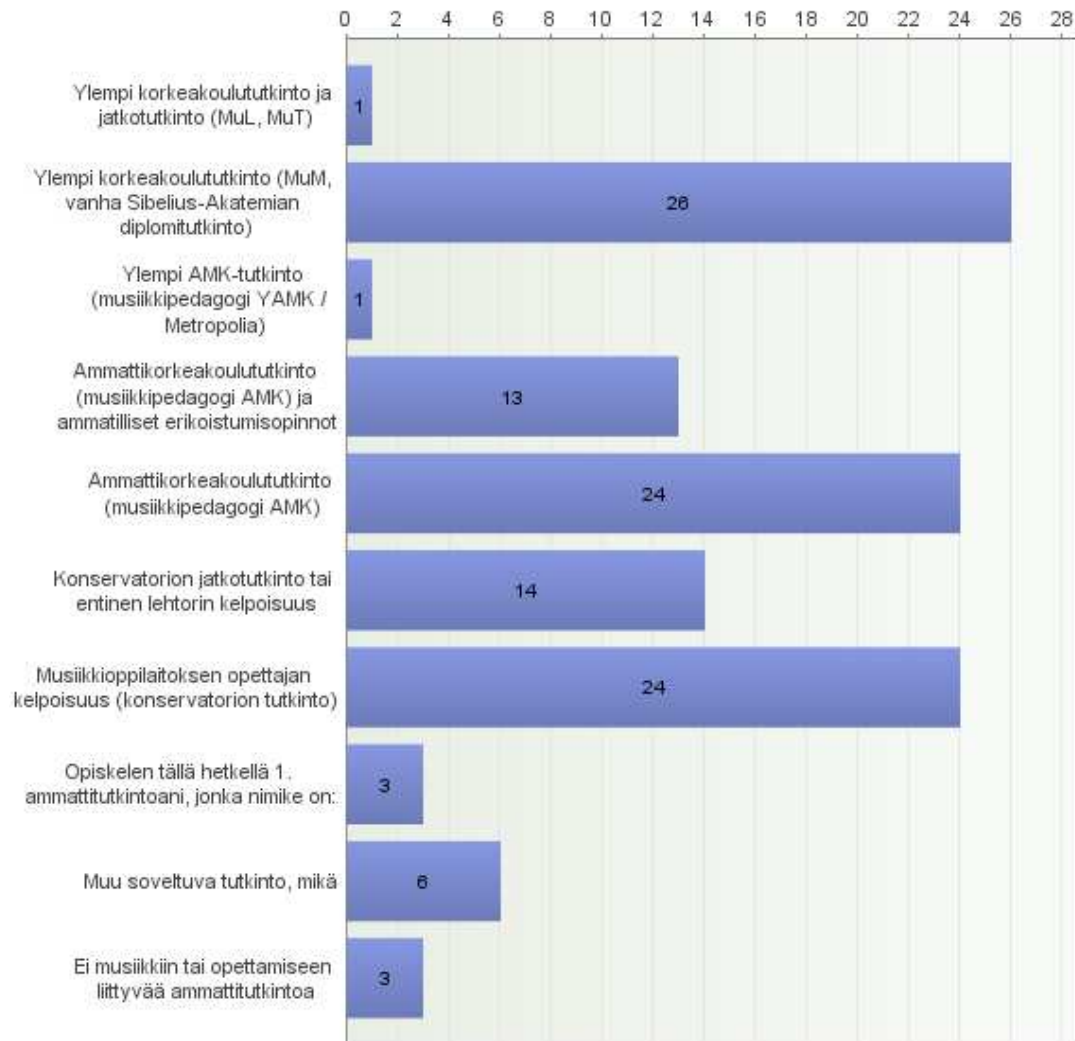
Ikäsi?	Vastaajia
Alle 25	1
25–34	26
35–44	36
45–54	35
55–	17

Vuonna 1996 käynnistynyt ammattikorkeakouluopetus näkyy jo vastaajien koulutustasossa. Musiikkipedagogi (AMK) -tutkinto oli 37 vastaajalla ja 3 opiskelija-opettajalla se oli tekeillä. Ylempi korkeakoulututkinto oli 33 vastaajalla mukaan lukien muuna soveltuvana koulutuksena ilmoitetut, lähinnä ulkomailla tai yliopistossa suoritettut vastaavantasoiset tutkinnot. Kyselyyn vastanneita pyydettiin ilmoittamaan opettajan työhön soveltuvin tutkinto. Opistotasaisen musiikkioppilaitoksen opettajan tutkinnon suorittaneita oli enää alle viidesosa vastanneista. Kokonaan ilman musiikkiin tai opettamiseen liittyvää tutkintoa olevia opettajia oli kolme. (Taulukko 6.)

TAULUKKO 6. Koulutuksesi

Jos useita, valitse soveltuvin opettajan työhösi

Vastaajien määrä: 115

5.2 Oman tutkinnon riittävyys ja sen päivityshalukkuus

Opettajan saaman koulutuksen arviointi on haastava tehtävä varsinkin, jos omasta valmistumisesta on kulunut aikaa. Pyysin vastaajia kuitenkin arvioimaan sitä samoilla osaluilla, jotka ovat ammattikorkeakoulujen yleisissä ja musiikin koulutusohjelmakohtaisissa kompetenssivaatimuksissa. Pyrin helpottamaan vastaamista avaamalla käsitteiden sisältöjä mahdollisimman ymmärrettäviksi (taulukko 7).

TAULUKKO 7. Kompetenssivaatimusten osa-alueiden lyhyet sisältökuvaukset

Osa-alue	Sisältökuvaus
Musiikilliset valmiudet	Oma soittotaito, musiikin tuntemus
Oman oppimisen taidot	Valmiudet itsensä kehittämiseen
Pedagoginen osaaminen	Opetustaidot
Eettinen osaaminen	Ammattietiikka, vastuunotto, muiden huomointi
Ammatti-identiteetin rakentaminen	Ammatillinen minäkuva, opettajuus
Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen	ATK/AV-aidot, ilmaisutaito, ryhmätyöskentelytaidot
Kansainvälisyysosaaminen	Kielitaito, kansainvälisten tietolähteiden hyödyntäminen
Kehittämistoiminnan osaaminen	Arvioinnin ja palautteen antaminen sekä vastaanottaminen
Organisaatio- ja yhteiskuntaosaaminen	Työyhteisötaidot, opetusalan lainsäädäntö

Vastaamisen haasteellisuudesta huolimatta vain muutama vastaaja valitsi en osaa sanoa -vaihtoehdon. Vähintään puolet vastaajista arvioi oman tutkintonsa melko riittäväksi tai riittäväksi kaikilla osa-alueilla organisaatio- ja yhteiskuntaosaamista lukuun ottamatta. Niiden lisäksi muitakaan ulkomusiikillisiä yleistaitoja ei joko sisältynyt koulutukseen tai saadut valmiudet koettiin melko riittämättömiksi. (Taulukko 8.) Avointen vastausten perusteella kuitenkin myös työ itse opettaa ja tekemällä oppii.

Työ ja elämäkokemus ovat opettaneet ja antaneet valmiuksia koulutuksessa ilmenneisiin puutteisiin.

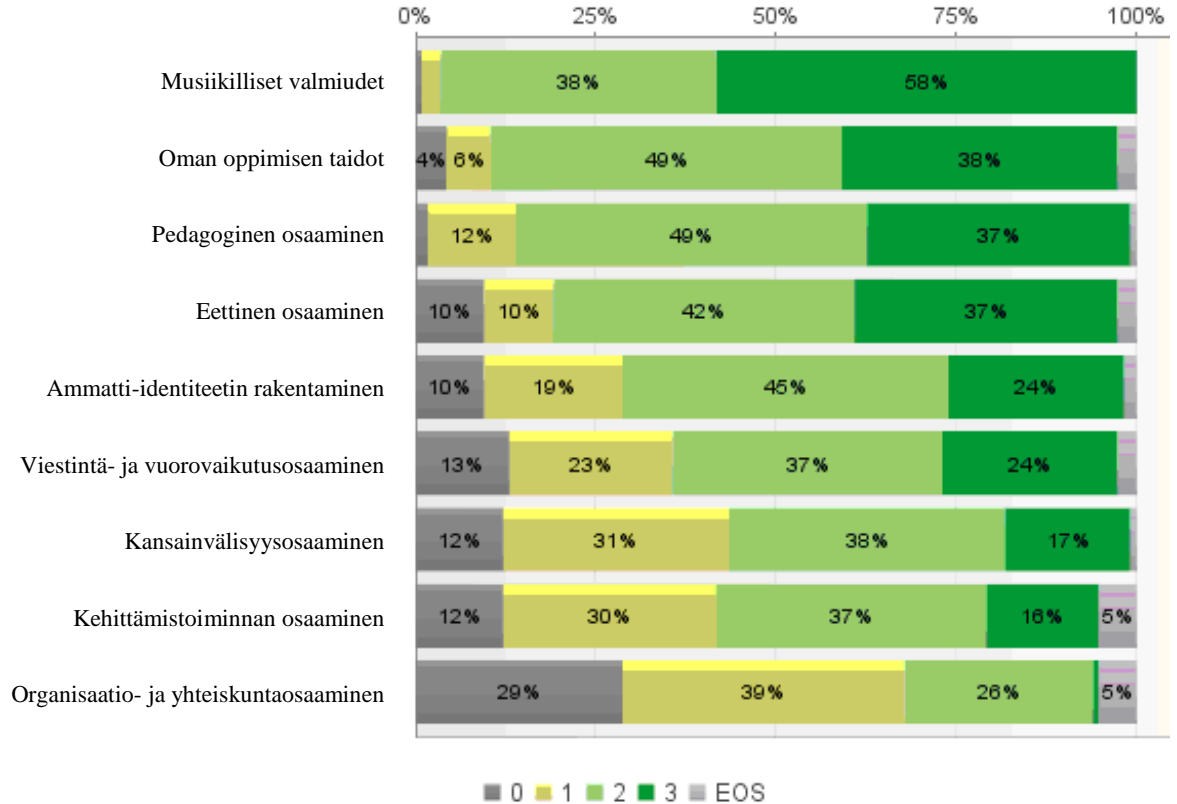
Musiikkipedagogin koulutuksen lisäksi minulla on toinen ammattitutkinto sekä huomattava määrä muuta lisäkouluttautumista. Nämä koulutukset yhteensä antavat riittävät valmiudet musiikkipedagogin työhön. Tätä taustaa vasten tarkasteltuna pidän pelkkää musiikkipedagogin koulutusohjelmaa kapea-alaisena. Esimerkiksi pedagoginen osaaminen, kehittämistoiminnan osaaminen, ammatti-identiteetin rakentaminen sekä oman oppimisen taidot ovat tulleet työssäoppimisen ja monipuolisten opintojen kautta.

Vaikka monia asioita ei varsinaisesti kauheasti opetettu, koen saaneeni niihin valmiuksia vähitellen kun olen jo opiskeluaajoista lähtien opettanut tuntiohjelmissa ja keskustellut opettamisesta paljon muiden saman alan ihmisten kanssa sekä muun alan opettajien kanssa. Samoin moniin muihin asioihin on tullut harjoitusta muillakin elämän osa-alueilla sekä muissa yliopisto-opinnoissa. Jälkeenpäin katsoen monissa asioissa sekä vanhassa konservatoriotutkinnossa että Sibelius-Akatemian ESKO:n silloisessa koulutuksessa olisi paljon kehittämisen varaa opettajan työtä ajatellen.

TAULUKKO 8. Kuinka riittäväksi saamasi koulutus on osoittautunut opettajan työssäsi seuraavilla osa-alueilla?

Arvioi kukin osa-alue asteikolla 0–3: 0 = ei sisällynyt koulutukseeni 1 = melko riittämättömäksi 2 = melko riittäväksi 3 = täysin riittäväksi EOS = en osaa sanoa

Vastaajien määrä: 115

Kysymys tutkinnon päivityshalukkuudesta jakoi vastaajat kolmeen melkein yhtä suureen ryhmään. Päivittämiseen halukkaita oli 36 % vastaajista. Toinen kolmannes, 34 %, taas ei ollut halukas suorittamaan seuraavan tason tutkintoa. Loput vastaajat olivat joko suorittaneet ylimmän tutkinnon, suorittamassa seuraavaa tai eivät osanneet sanoa. (Taulukko 9.)

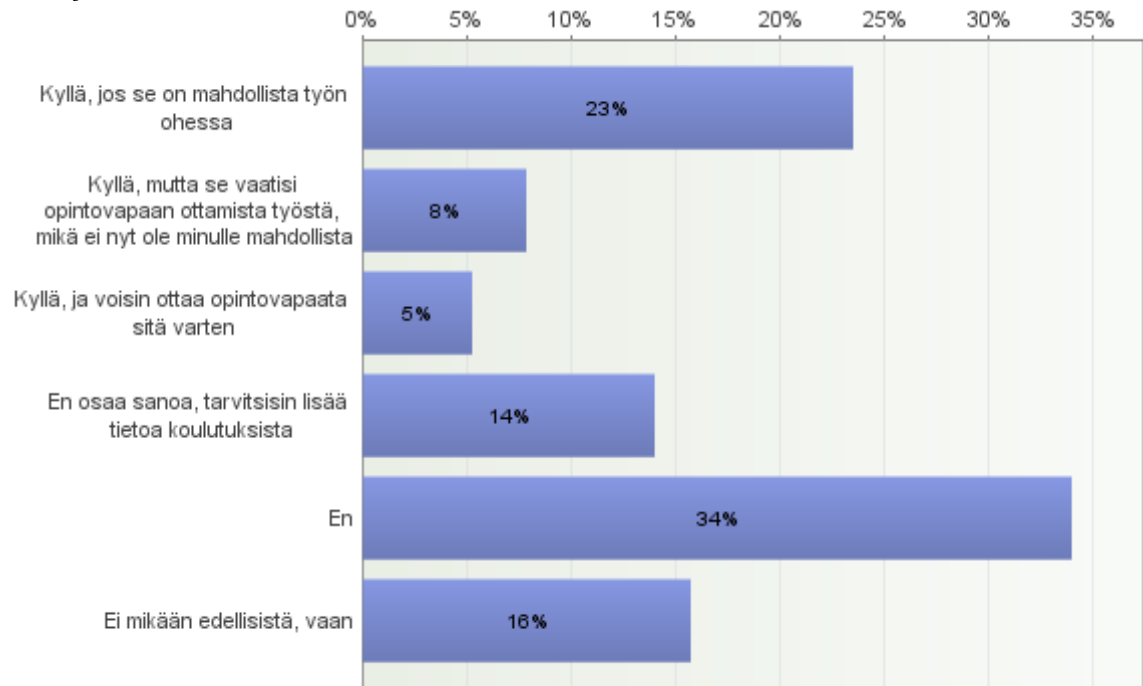
Olen jo päivittänyt konservatoriotutkintoni amk-tutkinnoksi. Koen kuitenkin osaamiseni pohjan lepäävän konservatoriotutkinnon ja konservatorion jatkotutkinnon varassa. Olen kiinnostunut ylemmän amk-tutkinnon tai maisterin tutkinnon suorittamisesta jossain vaiheessa.

Tutkinnon päivittämistä tärkeämmäksi koen omalla kohdallani jatkuvan ammatissa kehittymisen käytännön osaamisen kannalta toimivimpien reitien kautta.

TAULUKKO 9. Haluaisitko päivittää nykyisen tutkintosi ylemmälle tasolle esim. konservatoriotutkinnosta korkeakoulututkinnoksi tai suorittaa oman instrumenttisi solistiset erikoistumisopinnot?

Vastaajien määrä: 115

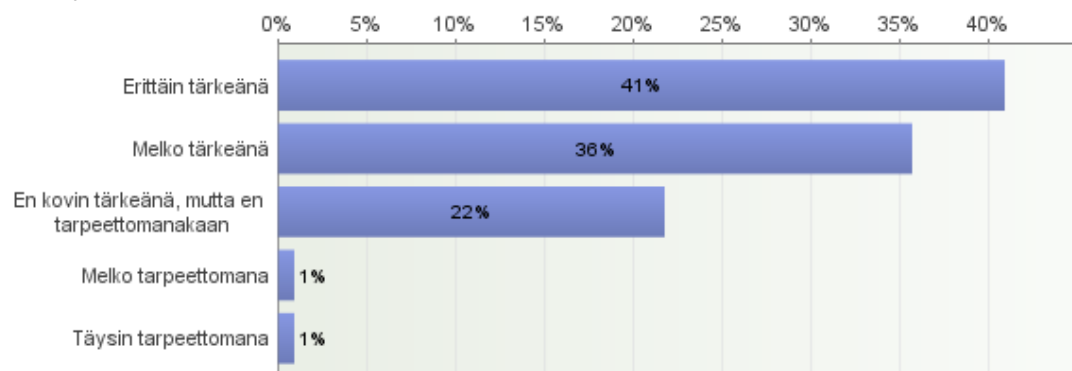

5.3 Täydenniskoulutukseen kannustavia tekijöitä

Täydenniskoulutuksen kiinnostavuutta, odotuksia siitä ja siihen kannustavia tekijöitä selvitin muutamalla yleisluonteisella kysymyksellä. Melko tärkeänä tai tärkeänä täydenniskoulutusta piti 77 % vastaajista. Neutraalisti siihen suhtautui 22 % ja ainoastaan 2 % piti sitä melko tai täysin tarpeettomana. (Taulukko 10.)

TAULUKKO 10. Kuinka tärkeänä pidät täydenniskoulutusta itsellesi?

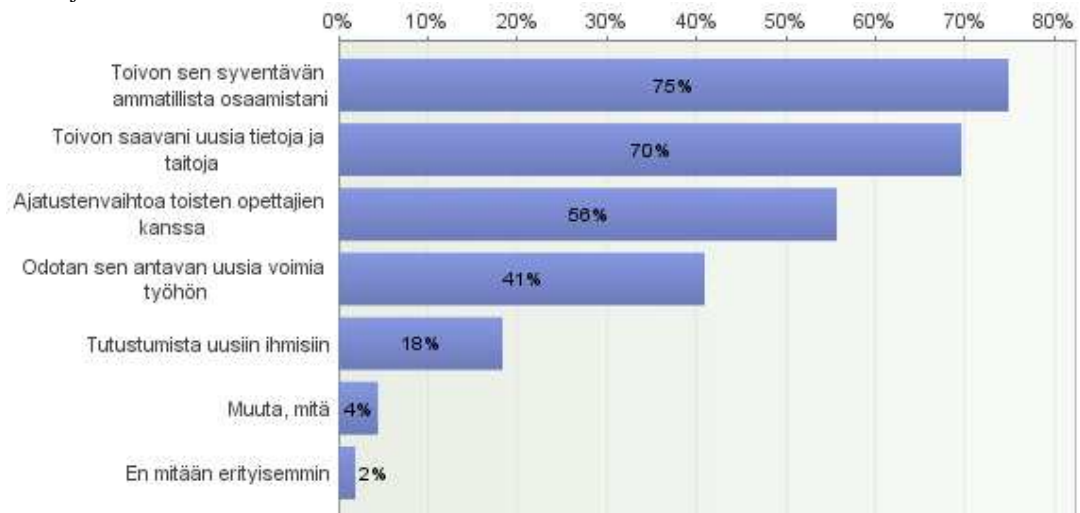
Vastaajien määrä: 115

Täydennyskoulutukselta odotettiin ensisijaisesti ammatillista osaamista syventäviä tietoja ja taitoja. Myös ajatustenvaihtoa kollegoiden kesken sekä koulutuksen voimauttavaa vaikutusta pidettiin tärkeänä. Muina seikkoina mainittiin odotukset uusista näkökulmista tuttuihin asioihin ja opetusmateriaaleista sekä tutustumisista uusiin ihmisiin. (Taulukko 11.)

TAULUKKO 11. Mitä yleensä odotat täydennyskoulutukselta?

Vastaajien määrä: 115

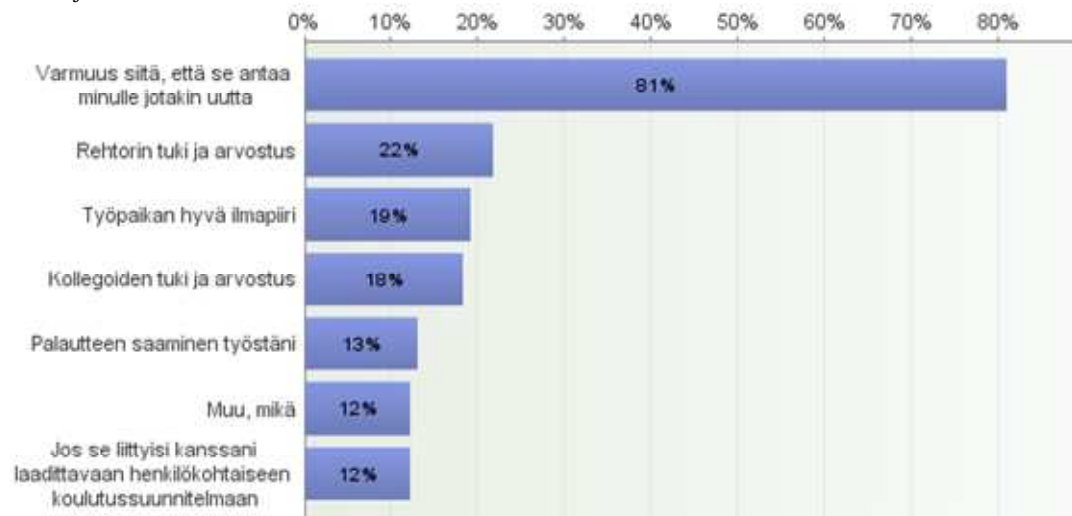

Uuden oppiminen oli ylivoimaisesti merkittävin kannustin täydennyskoulutukseen. Muiden kannustavien asioiden rooli oli huomattavasti pienempi, vain 12–22 %. Avoimissa vastauksissa korostuivat opettajan kiinnostus omaan työhön, oma motivaatio ja halu kehittyä. (Taulukko 12.)

Itsellä on pääosin positiivisten kokemusten pohjalta hyvä oma motivaatio, en siksi kaipaa ainakaan nyt ulkopuolista arvostusta tai hyväksyntää. Rehtorin asenteella ja tuella on toki se iso merkitys, että voi lähes vapaasti mennä työhön liittyviin oman talon ulkopuolisiin koulutuksiin, jotka kiinnostavat ilman, että tarvitsee itse maksaa osallistumismaksuja tai matkoja (kohtuuden rajoissa oletettavasti). Talon hengen kannalta on iso merkitys myös sillä, että samaa mahdollisuutta tarjotaan myös tuntiopeettajille.

TAULUKKO 12. Mitkä asiat kannustaisivat sinua täydennyskoulutukseen?

Vastaajien määrä: 115

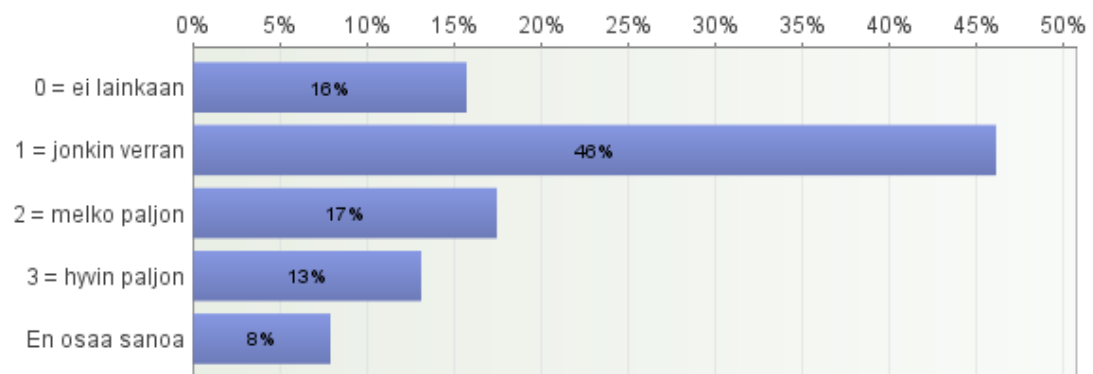

Oman motivaation osuus muita tärkeämpänä vaikuttimena ja opettajan itsenäisen työn luonne tulivat esiin myös seuraavassa kysymyksessä. Työyhteisön vaikutusta koulutus-halukkuuteen ei voida tulkita merkittäväksi, sillä sen kannustavuutta koki vastaajista melko paljon tai paljon vain 30 %, jonkin verran 46 % ja 16 % ei lainkaan (taulukko 13). Avoimissa vastauksissa heijastui kuitenkin hyvin työyhteisön kannustavuuden tärkeys niille, joille sillä on merkitystä.

Meidän musiikkiopistossa on todella hyvä henki työkavereitten kanssa. Heiltä saa paljon uusia ideoita ja voimia työntekoon. Koulutuksissa tulee uusia aiheita joita on mukava sitten miettiä myös kollegoitten kanssa. Koulutuksien pohjalta olen saanut paljon uusia ideoita ja intoa omaan työhöni.

TAULUKKO 13. Kuinka paljon koet työyhteisösi kannustavan sinua kouluttautumaan?

Vastaajien määrä: 115

Aiemmat positiiviset kokemukset voivat myös kannustaa osallistumaan koulutukseen. Täydennyskoulutuksissa olleista opettajista melkein kaikki olivat voineet hyödyntää saamaansa oppia työssään. (Taulukko 14.)

Aina on lähtenyt mukaan "eväitä" työreppuun. Uusia näkökulmia, käytännön ideoita, tai on saanut vahvistusta omille työmenetelmille (joku toinen tekee samalla tavalla, perustelee menetelmät jne..eli sen jälkeen tulee vahvistusta omalle tyylille).

Olen saanut koulutuksista käytännön materiaalia työhöni.

Olen voinut siirtää useimmat oppimani asiat käytäntöön. Se ei kuitenkaan tapahdu heti. Joskus on kulunut useita vuosia, ennen kuin olen törmännyt ko. asiaan.

Kyselyssä tuli esiin myös toisenlaisia kokemuksia koulutuksista. Odotuksien ja koulutuksien annin ristiriita olivat aiheuttaneet jopa turhautumista. Toisaalta huonoiksikin koetuista koulutuksista oli löydetty myös hyviä puolia.

Toisinaan taas koulutuksessa ei ole mitään uutta tietoa. Mutta silloinkin olen kokenut hyödyllisenä vanhan asian muistiin palauttamisen.

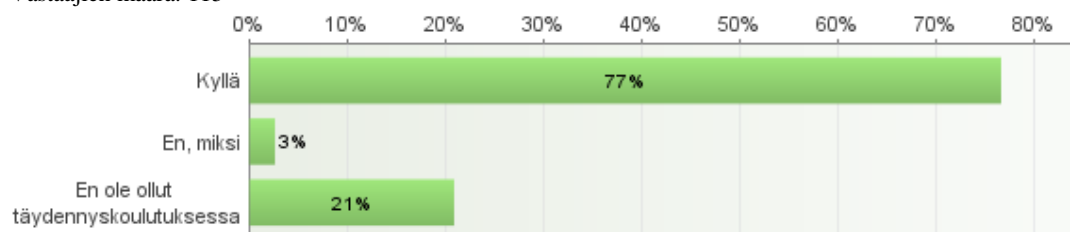
Turhan vähän on ollut käytäntöön siirrettäviä asioita. Siirtämättömyys on osittain toki itsestäkin kiinni, helpompi mennä vanhoja latuja.

Oppimiasi asioita käytäntöön: siis jossakin määrin. Aika paljonhan niissä on ilmaa sisällössä kuitenkin.

Koulutus on ollut vaatimatonta, jopa Sibiksen järjestämät. On tullut olo, että niillä vain rahastetaan.

TAULUKKO 14. Oletko voinut siirtää aikaisemmissa täydennyskoulutuksissa oppimiasi asioita käytäntöön?

Vastaajien määrä: 115

5.4 Omaehtoinen kouluttautuminen

Työnantajan järjestämän koulutuksen lisäksi opettajat hakeutuvat myös itse koulutukseen joko omalla kustannuksellaan tai työnantajansa tukemina. Omaehtoinen kouluttautuminen täydentää omassa oppilaitoksessa saatua osaamista ja antaa opettajalle mahdollisuuden saada juuri omien tarpeiden mukaista täydennyskoulutusta. Kyselyni mukaan melkein kaikilla opettajilla on siihen kiinnostusta (taulukko 15), mutta osallistumishalukkuuteen vaikuttavat kustannusten lisäksi myös monet muut asiat.

Työnantajan tarjoamaa täydennyskoulutusta ei käytännössä ole lainkaan. Siksi olen hankkinut koulutusta itse.

Koko kollegiomme on saanut melko mukavasti mahdollisuuksia osallistua erilaisille oman alamme kursseille ainakin kerran vuodessa. Kurssien uudet materiaalit ja ideat ovat aina tervetullut lisää ja vaihtelu vanhoihin rutii-neihin.

Olisi hienoa, jos minkä tahansa alaan liittyvän koulutuksen voisi lukea muuksi työkseen viranhaltijoilla riippumatta siitä kuka hoitaa kustannukset, mikäli koulutus tapahtuu opettajan omalla ajalla eikä työajalla!

TAULUKKO 15. Kuinka kiinnostunut olet omaehtoisesta täydennyskoulutuksesta?

Vastaajien määrä: 115

Kuinka kiinnostunut olet omaehtoisesta täydennyskoulutuksesta?	%
0 = en lainkaan	3
1 = jonkin verran	40
2 = melko paljon	31
3 = hyvin paljon	25

Tärkein omaehtoiseen koulutukseen lähtemiseen vaikuttava seikka on koulutuksen aihe. Mikäli se on tarpeeksi kiinnostava, ratkaisevat päätöksen lähtemisestä sen jälkeen kouluttaja, koulutuksen ajankohta ja kustannukset. Jos koulutuksen ajankohta sopii kalenteriin ja sekä omat voimavarat että talous antavat myöten, eivät muut seikat ole enää niin merkityksellisiä. (Taulukko 16.)

Yleisesti koulutuksen aihe ja kouluttaja (ja paikka jos vaatii matkustusta) suhteessa koulutuksen hintaan ratkaisee osallistumisen, kunhan ajankohta sopii itselle.

TAULUKKO 16. Mitkä seikat koulutuksessa vaikuttavat eniten päätökseesi osallistua?

Valitse mielestäsi tärkeimmät

Vastaajien määrä: 115

Mitkä seikat koulutuksessa vaikuttavat eniten päätökseesi osallistua?	%
Aihe	90
Kouluttaja	61
Ajankohta	57
Omat voimavarat ja aika	47
Kustannukset	46
Paikka	30
Lasten- tai omaishoidon (tms. este) järjestymisen koulutuksen ajaksi	22
Kesto	17
Työskentelytavat	15
Sijaisjärjestelyt	14
Laajuus	12
Muut osallistujat	1
Muu, mikä	0

Useimmiten koulutus pidetään muulla kuin omalla paikkakunnalla. Varsinkin pirkanmaalaisille lähteminen esimerkiksi pääkaupunkiseudulle tarkoittaa hyvin aikaista heuräämistä ja myöhäistä paluuta kotiin. Yli vuorokauden kestävät koulutukset pitkän kotimatkan päässä edellyttävät luonnollisesti yöpymistä koulutuspaikkakunnalla. Kyselyn vastausten perusteella se ei kuitenkaan ole esteenä, jos koulutus koetaan tarpeeksi tärkeäksi. (Taulukko 16.)

Innostun monesti että olis kiva lähteä johonkin koulutukseen, mutta se ei aina ole perhesyistä mahdollista jos koulutus on kauempana ja kestää yön yli.

Nyt, kun on pienet lapset, on hankala keksiä, mikä koulutus olisi niin tärkeä, myöhempinä vuosina tilanne toki voi olla toinen.

TAULUKKO 17. Osallistuisitko koulutukseen, jos se edellyttäisi yöpymistä muulla paikkakunnalla?

Vastaajien määrä: 115

Osallistuisitko koulutukseen, jos se edellyttäisi yöpymistä muulla paikkakunnalla?	%
Kyllä	35
Riippuu koulutuksesta	59
En	6

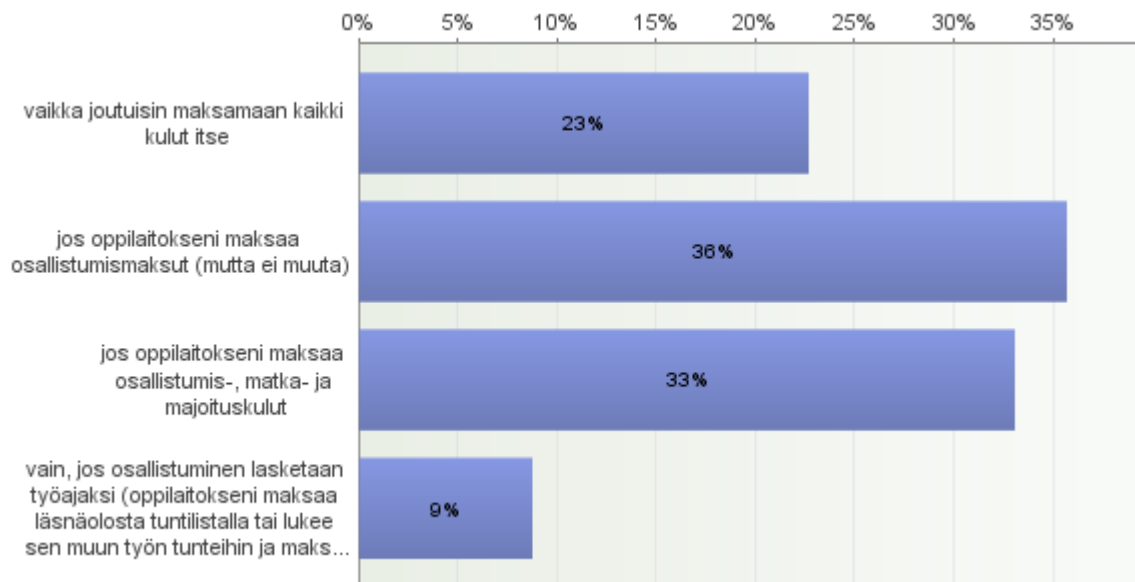
Kouluttautumishalukkuutta kuvaa hyvin se, että 23 % vastaajista on valmis lähtemään haluamaansa koulutukseen täysin omakustanteisesti ja 69 % työnantajan tukemana. Ainoastaan 9 % osallistuisi omaehtoiseen koulutukseen vain, jos työnantaja laskisi siihen käytetyn ajan työajaksi ja maksaisi kaikki kustannukset. (Taulukko 18.)

Toivon, että oppilaitos osallistuu kuluihin kattavasti, mutta jos on kyse kiinnostavasta koulutuksesta, menen joka tapauksessa, vaikka joutuisin maksamaan itse.

TAULUKKO 18. Kustannusten kattamistapa, jolla vähintään osallistuisit haluamaasi koulutukseen

Osallistuisin omalla ajallani,

Vastaajien määrä: 115

Suurin osa opettajista on valmis maksamaan koulutuksen kustannukset itse, mutta 77 prosentilla vastaajista ne saisivat olla enintään 100 euroa. Loput olivat valmiita maksamaan jopa 500 euroa, jos koulutus olisi sen arvoista. (Taulukko 19.)

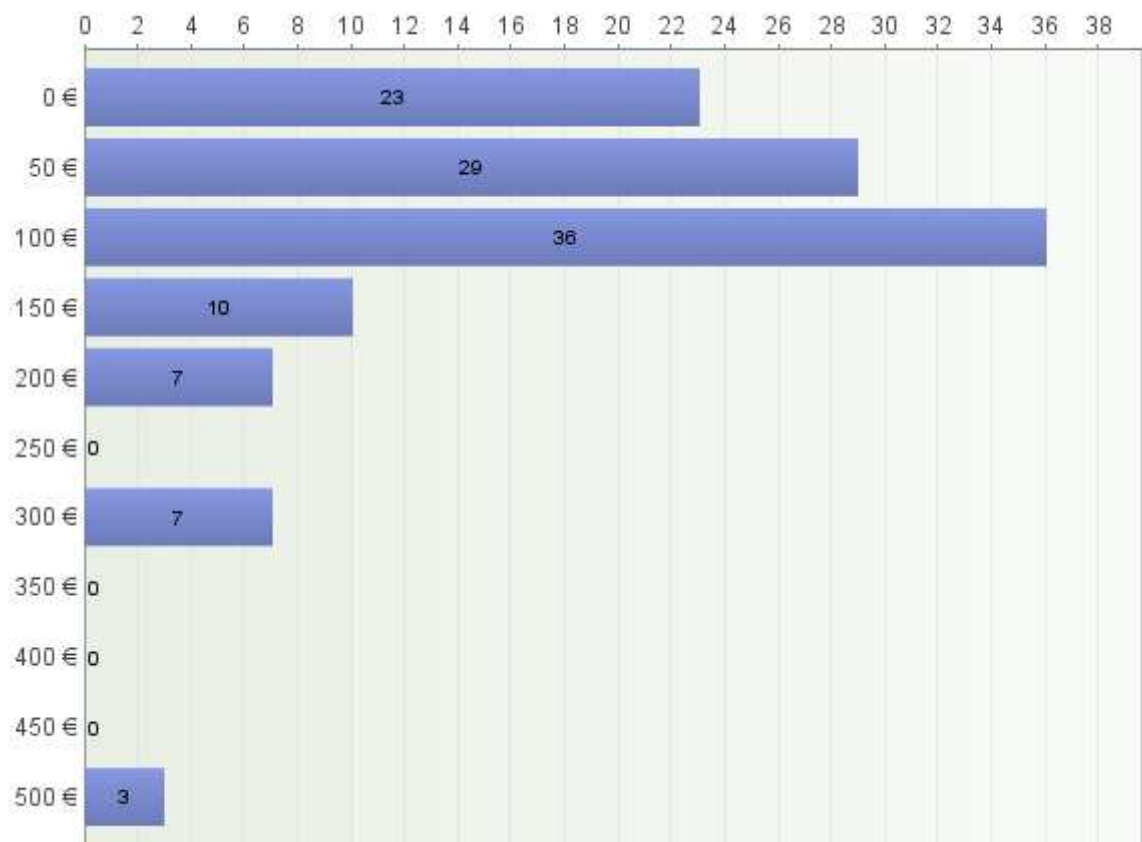
Mikäli täydennyskoulutuksessa olisi kyse täsmäkoulutuksesta, johon tunti-ainaidosti lisäkouluttautumisen tarvetta, olisin valmis maksamaan koulutuksen itse.

Täytyisi olla jotain tosi erityistä ja taatusti hyväksi tiedettyä, että olisin valmis itse maksamaan.

Jos koulutusjakso on pidempi niin olisin valmis maksamaan enemmänkin.

TAULUKKO 19. Kuinka paljon olisit valmis enintään maksamaan itse yhdestä koulutuksesta/koulutuskerrasta (sis. osallistumis-, matka- ja majoituskulut)?

Vastaajien määrä: 115

6 TÄYDENNYSKOULUTUSTARPEET JA -TOIVEET

Kyselyssä pyysin opettajia arvioimaan saamaansa koulutusta ammattikorkeakoulujen kompetenssivaatimusten mukaisilla osa-alueilla. Vastaavan jaottelun tein myös koulutustarpeita ja -toiveita kartoittaviin kysymyksiin kuitenkin sillä erolla, että jätin pois osa-alueet 'oman oppimisen taidot' ja 'ammatti-identiteetin rakentaminen'. Niiden tilalle otin muuhun osaamiseen ja työhyvinvointiin liittyvät kysymykset, joissa kartoitin arkityöhön liittyviä ja työssä jaksamiseen vaikuttavia asioita. Esitän kyselyn tulokset tässä luvussa myös ainekollegioittain. Muu soitin -ryhmään kuuluvat harmonikka, harppu, kantele, kirkkourut, kitara, laulu ja lyömäsoittimet. Jousi- ja puhallinsoitinten, pianon, pop/jazz-instrumenttien ja ryhmäaineiden opettajat muodostavat kukin oman ryhmänsä.

6.1 Musiikillinen osaaminen

Ammattikorkeakoulujen musiikin koulutusohjelmakohtaiset kompetenssit kuvaavat musiikillisia valmiuksia niin, että opettajaksi valmistunut hallitsee musiikin eri tyyllilajeja ja esittämiskäytäntöjä, tuntee kattavasti pääaineensa keskeisen ohjelmiston ja osaa hyödyntää musiikillista ammattitaitoaan erilaisissa tehtävissä, esiintymistilanteissa ja kokoonpanoissa. Lisäksi hän omaa ammattialueensa keskeisissä työtehtävissä tarvittavat musiikin tiedolliset, taidolliset ja emotionaaliset valmiudet. Hänen tekniset ja tulkinnalliset taitonsa mahdollistavat oman itsenäisen taiteellisen näkemyksen muodostamisen. (ECTS-projekti 2006b.) Sibelius-Akatemian maisteriopintojen osaamistavoitteissa mainitaan valmiudet taiteelliseen työskentelyyn sekä A-tason ohjelmiston edellyttämän soittotekniikan ja oman instrumentin keskeisimpien tyylien ja niiden edellyttämien tulkintatapojen hallitsemiseen (Sibelius-Akatemia 2012).

Kyselyn perusteella koulutusta musiikilliseen osaamiseen haluttiin eniten improvisoinnissa, jota opettajien koulutus ei ole sisältänyt. Sovitustaidoista on suurta hyötyä oman opetusmateriaalin tekemisessä, ja koulutusta sovittamiseen halusikin 44 % vastaajista ja säveltämiseenkin 15 % (taulukko 20).

Eniten koen koulutustarvetta niissä pianonsoiton opettajan työn kannalta keskeisissä asioissa - kuten improvisointi, vapaa-säestys jne. - joihin ei koulutusta juurikaan annettu silloin, kun itse opiskelin 80–90-luvuilla, ja joihin en jälkikäteen ole syystä tai toisesta tullut oppia hakeneeksi.

Vapaan säestyksen osaamisen tarve on kasvanut paitsi musiikin monipuolistumisen, niin pianisteilla myös uusien tasosuoritusohjeiden myötä. Kolmannes opettajista halusi siihen koulutusta samoin kuin oman soitto-/laulutaidon kehittämiseen. Genrerajat ylittävän musiikin ja eri tyylilajien tuntemuksen, orkesterin-/kuoronjohdon sekä oman soitto-/laulutaidon ylläpitämistä tukevaan koulutukseen koki tarvetta joka neljäs vastaaja. (Taulukko 20.)

Musiikkiopiston opettajan musiikillisen työkentän laajuutta ja monipuolisuutta kuvaa hyvin se, että jokaiseen valittavana olleeseen aihevaihtoehtoon tuli vastauksia. Muina aiheina mainittiin lisäksi muun muassa intonaatio- ja kaikenlainen lastenmusiikkiin liittyvä koulutus. Toisaalta vastauksista näkyy myös opettajan työn ensisijaisesti pedagoginen luonne, sillä kunkin aiheen koulutusta halusi enimmillään vain alle puolet vastaajista ja 5 vastaajaa ei valinnut yhtään vaihtoehtoa. (Taulukko 20.)

TAULUKKO 20. Musiikillinen osaaminen

Vastaajien määrä: 110/115

	Kaikki opettajat (N=110)	Muu soitin (N=18)	Jousi-soitin (N=20)	Puhallin-soitin (N=28)	Piano (N=18)	Pop/jazz (N=7)	Ryhmä-opetus (N=19)
Improvisointi	45 %	61 %	40 %	43 %	44 %	57 %	37 %
Sovittaminen	44 %	50 %	45 %	57 %	17 %	57 %	37 %
Vapaa säestys	33 %	44%	25 %	29 %	50 %	14 %	26 %
Oman soitto-/laulutaidon kehittäminen	32 %	33 %	10 %	39 %	22 %	57 %	42 %
Pop/jazz-tuntemus ("klassiset" opettajat) / Klassisen musiikin tuntemus (pop/jazz-opettajat)	29 %	33 %	25 %	39 %	22 %	43 %	16 %
Orkesterin- / kuoronjohto	27 %	11%	60 %	46 %	0 %	0 %	16 %
Oman soitto-/laulutaidon ylläpitäminen	25 %	17 %	35 %	32 %	22 %	14 %	16 %
Musiikin eri tyylilajien tuntemus ja esittämiskäytännöt	25 %	17 %	10 %	39 %	28 %	43 %	21 %
Säveltäminen	15 %	6 %	15 %	14 %	0 %	43 %	26 %
Muu, mikä	15 %	6%	10 %	7 %	22 %	0 %	37 %
Musiikkifilosofia ja estetiikka	10 %	17 %	0 %	11 %	0 %	29 %	16 %
Musiikinteorian tiedot	7 %	0 %	5 %	14 %	0 %	29 %	5 %
Säveltapailutaidot	6 %	0 %	0 %	14 %	0 %	29 %	5 %
Musiikinhistorian tiedot	4 %	0 %	0 %	4 %	0 %	29 %	5 %

6.2 Pedagoginen osaaminen

Ammattikorkeakoulujen kompetenssikuvausten mukaan musiikkipedagogiksi valmistunut tuntee keskeiset oman pääaineensa opetusmenetelmät sekä opetusmateriaalit ja kykenee kehittämään ja soveltamaan niitä, osaa toimia erilaisten ja eri-ikäisten oppijoiden kanssa, on perehtynyt opettamiseen ja opettajan työhön yhteiskunnallisessa, filosofisessa ja psykologisessa viitekehyksessä sekä opettajan ammattitaidon perusteisiin ja osaa kehittää omaa opettajuuttaan tutkimuksellisen työtavan avulla (ECTS-projekti 2006b). Vanhat opetusmenetelmät kehittyvät ja uusia syntyy, päivittyvät opetussuunnitelmaperusteet asettavat uusia haasteita ja näkökulmia, maailmakin muuttuu ja oppilaat sen myötä eivätkä opettajankoulutuksessa saadut opit aina enää riitä. Osaamista on päivitettävä ja koulutustarpeita syntyy monilla osa-alueilla.

Kouluttautumishalukkuutta oli eniten musiikinopetuksen ydinalueilla; mitä materiaalia käyttää ja miten opettaa sitä, miten kohdata oppilas ja motivoida häntä sekä miten opettaa ryhmiä ja erityisoppijoita. Psykkisen valmentamisen lisäksi koulutusta haluttaisiin myös oppilaan psyykkisten ongelmien kohtaamiseen ja käsittelyyn opetustilanteessa. Muina koulutusaiheina mainittiin muun muassa kotiharjoittelun tukemisen keinot ja tekniikan opettaminen. (Taulukko 21.)

Oppilasmateriaali on muuttunut ratkaisevasti viimeisten 5 vuoden kuluessa, haasteellisia tapauksia ja erityisoppijoita kohdataan lähes joka lukukausi. Myös oppilaiden tavoitteet ja opiskelutarkoitukset ovat muuttuneet. "Terapiahakijoita" tuntuu olevan enemmän. Tarvittaisiin lisää tietoa miten kohdata em. tilanteet ja mikä oikeastaan kuuluu opettajan työnkuvaan...

Mitä keinoja nykylapsen motivoimiseksi pitkäjänteiseen harjoitteluun, ero on todella suuri siihen mitä se oli 30 vuotta sitten.

Erityisen tärkeää olisi saada tietoa oppimiseen liittyvistä ongelmista, esim. lukihäiriöstä tms.

Mielestäni orkesterinjohdon ja ryhmätilanteiden hallintaan pitäisi olla enemmän täydennyskoulutusta koska koulutus ammattikorkeakouluissa ei ole riittävä työnkuvan vaativuuteen nähden. Opiskellessa ei tiedä kelle se orkesteri tulee (joissakin paikoissa määrätään) ilman että opettajalla on riittäviä taitoja, minkä vuoksi koen että tähän tulisi kohdistaa lisää täydennyskoulutusta.

TAULUKKO 21. Pedagoginen osaaminen

Vastaajien määrä: 109/115

	Kaikki opettajat (N=109)	Muu soitin (N=17)	Jousi- soitin (N=20)	Puhallin- soitin (N=28)	Piano (N=18)	Pop/jazz (N=7)	Ryhmä- opetus (N=19)
Opetusmenetelmät, oppimateriaalit ja instrumenttiohjelmistot	56 %	41 %	75 %	64 %	33 %	86 %	47 %
Oppilaan motivointi	52 %	53 %	50 %	61 %	50 %	57 %	42 %
Vuorovaikutus opetustilanteessa	36 %	35 %	40 %	39 %	33 %	14 %	37 %
Oppimisprosessin teoreettinen tieto (mm. lapsen kehitysvaiheet, oppimiskäsitykset, persoonallisuusteoriat)	34 %	35 %	40 %	46 %	22 %	29 %	21 %
Erityisoppijoiden opettaminen	33 %	24 %	35 %	46 %	22 %	29 %	32 %
Ryhmäopetus	31 %	24 %	35 %	54 %	11 %	14 %	26 %
Psyykinen valmennus (mm. esiintymisjännitys)	30 %	47 %	25 %	39 %	33 %	29 %	5 %
Lasten opettaminen	23 %	18 %	20 %	39 %	11 %	29 %	16 %
Verkopedagogiikka (mm. oppimateriaalin tekeminen internetiin)	21 %	24 %	5 %	18 %	11 %	29 %	47 %
Ilmaisun opettaminen	20 %	24 %	0 %	36 %	17 %	14 %	21 %
Nuorten opettaminen	18 %	6 %	10 %	36 %	17 %	29 %	11 %
Aikuisten opettaminen	7 %	6 %	0 %	14 %	6 %	14 %	5 %
Ikäihmisten opettaminen	7 %	12 %	10 %	7 %	6 %	0 %	5 %
Muu, mikä	4 %	0 %	10 %	0 %	6 %	0 %	5 %

6.3 Yleinen osaaminen

Tähän lukuun olen koonnut kyselystä ne tulokset, jotka liittyvät musiikkiopisto-opettajan ns. ulkomusiikilliseen osaamiseen ammattikorkeakoulujen yleisten kompetenssivaatimusten pohjalta. Näihin sisältyvät viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, organisaatio- ja yhteiskuntaosaaminen sekä kehittämis- ja kansainvälisyystoiminnan osaaminen. Koulutusaiheiden valitseminen ei näissä kysymyksissä ollut pakollista, ja vastausten määrä vaihtelikin välillä 75–90 % toisin kuin musiikillisen ja pedagogisen osaamisen kysymyksissä, joissa vaihteluväli oli 95–96 %. Enimmillään neljäsosa vastanneista ei siis kokenut tarvitsevansa koulutusta yleisiin osaamisalueisiin. Näin ollen koulutusaiheita koskevat tulokset kertovat vain koulutusta haluavien tarpeista.

Viestintä- ja vuorovaikutusosaamisen vastausten perusteella musiikin teknologian koulutusta tarvitaan vahvasti edelleen. Esimerkiksi jousisoittimien opettajista jopa 61 % halusi koulutusta nuotinnusohjelman käyttämiseen. Vuorovaikutus- ja ilmaisutaitojen kehittämistä halusi 17–21 % vastanneista. Sosiaalisen median koulutustarvetta ei juuri

ollut, mikä johtune joko sen hallinnasta tai siitä, että sille ei nähty hyödynnettävyyttä omassa opetuksessa. (Taulukko 22.)

Monenlaisissa asioissa sitä toki voisi itseään kehittää. Olen aika vähän käyttänyt uutta teknologiaa apuna. Toisaalta en tällä hetkellä näe järkeväksi lähteä edes kurottamaan kauheasti siihen suuntaan, korkeintaan nuotinusohjelman käyttöön tarvitsisin muistinvirkistystä välillä.

TAULUKKO 22. Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen

Vastaajien määrä: 103/115

	Kaikki opettajat (N=103)	Muu soitin (N=15)	Jousi- soitin (N=15)	Puhallin- soitin (N=23)	Piano (N=13)	Pop/jazz (N=5)	Ryhmä- opetus (N=16)
Nuotinusohjelman käyttäminen tietokoneella	51 %	53 %	61 %	54 %	41 %	50 %	47 %
Teknologia (äänen tallennus, käsittely ja toisto)	48 %	40 %	56 %	54 %	47 %	33 %	42 %
Internetin hyödyntäminen opetuksessa	35 %	27 %	44 %	32 %	35 %	50 %	32 %
Verkkomateriaalin tuottaminen	25 %	27 %	22 %	21 %	6 %	33 %	47 %
Vuorovaikutustaidot (toimiminen huoltajien, kollegoiden, hallinnon jne. kanssa)	21 %	20 %	17 %	36 %	12 %	17 %	16 %
Tietokoneen peruskäyttö	21 %	33 %	22 %	18 %	24 %	0 %	21 %
Viestintätaidot (kirjallinen ja suullinen ilmaisu)	17 %	20 %	6 %	14 %	29 %	17 %	21 %
Sosiaalinen media (Facebook ym.)	4 %	7 %	6 %	7 %	0 %	0 %	0 %
Muu, mikä	3 %	0 %	6 %	0 %	0 %	17 %	5 %

Opettaja työskentelee pääosin oppilaiden kanssa luokahuoneessa, mutta työ ja mahdollisuus sen tekemiseen ovat osa isompaa yhteiskunnallista kokonaisuutta. Lähes puolet vastanneista halusikin lisää tietoa alansa yhteiskunnallista yhteyksistä ja vaikuttamisen mahdollisuuksista sekä heitä koskevasta lainsäädännöstä. Osa tarvitsisi tietoa myös musiikkikasvatus- ja koulutusjärjestelmästä sekä koulutusta työyhteisötaitoihin. (Taulukko 23.)

TAULUKKO 23. Organisaatio- ja yhteiskuntaosaaminen

Vastaajien määrä: 87/115

	Kaikki opettajat (N=87)	Muu soitin (N=15)	Jousi- soitin (N=18)	Puhallin- soitin (N=28)	Piano (N=17)	Pop/jazz (N=6)	Ryhmä- opetus (N=19)
Opetustyötä koskeva lainsäädäntö	47 %	60 %	40 %	57 %	46 %	20 %	38 %
Oman alan yhteiskunnalliset yhteydet ja vaikuttamisen mahdollisuudet (esim. kuntien päätöksenteossa)	47 %	73 %	40 %	48 %	38 %	60 %	31 %
Musiikkikasvatus- ja koulutusjärjestelmä	33 %	20 %	13 %	48 %	38 %	60 %	31 %
Työyhteisötaidot	26 %	7 %	20 %	43 %	15 %	20 %	38 %
Muu, mikä	3 %	0 %	13 %	0 %	8 %	0 %	0 %

Vuonna 2002 muuttuneet taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetus suunnitelman perusteet edellyttävät opettajilta aiempaa laajempia arviointitaitoja. Niiden mukaan ”Monipuoliseen, jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja ja ohjausta itsearviointiin” ja ”Oppilaalle on tiedotettava seuraavista arvioinnin periaatteista: arvioinnin tehtävät ja kohteet, arvosana-asteikot ja arviointikriteerit, arvosanan korottaminen, opintojen etenemisen edellyttämät suoritukset, arvioinnin oikaiseminen ja päättötodistuksen sisältö” (Opetushallitus 2002). Kun vielä taiteenperusopetuslaki (1998) velvoittaa oppilaitoksia jatkuvaan itsearviointiin, on kehittämistoiminnan koulutustarve (taulukko 24) jo lähes yhtä suuri kuin pedagogisen osaamisen (taulukko 21). Myös erilaiset hankkeet ja projektit ovat tulleet osaksi musiikkioppilaitosten arkea. Uudistusten myötä opettajat haluavatkin lisää taitoja myös muutosten kohtaamiseen ja ongelmien ratkaisuun sekä tiedon hankkimiseen, käsittelyyn ja soveltamiseen (taulukko 24).

TAULUKKO 24. Kehittämistoiminnan osaaminen

Vastaajien määrä: 96/115

	Kaikki opettajat (N=96)	Muu soitin (N=16)	Jousi- soitin (N=17)	Puhallin- soitin (N=27)	Piano (N=15)	Pop/jazz (N=5)	Ryhmä- opetus (N=16)
Arvioinnin ja palautteen antaminen / vastaanottaminen	53 %	44 %	59 %	59 %	40 %	40 %	63 %
Projektitoiminta ja kehittämishankkeet	41 %	44 %	24 %	56 %	40 %	20 %	38 %
Ongelmanratkaisutaidot	40 %	31 %	53 %	30 %	47 %	40 %	44 %
Muutoksen kohtaamisen taidot	31 %	31 %	35 %	22 %	27 %	20 %	50 %
Tiedon hankkimis-, käsittely- ja soveltamistaidot	24 %	19 %	12 %	33 %	27 %	40 %	19 %
Muu, mikä	1 %	0 %	6 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Euroopan yhdentymisen on tehnyt suomalaisista eurokansalaisia ja internet tuo koko maailman ja sen mahdollisuudet näyttöruuduillemme. Eri kulttuureista tulevien maahanmuuttajien määrä kasvaa edelleen ja heitä hakeutuu myös musiikinopintojen pariin. Vaikka oppilaana oleva lapsi osaisikin suomea, niin vanhempien kanssa kommunikointiin tarvitaan usein ainakin englanninkielen taitoa. Kielitaidosta on hyötyä myös ulkomaisessa kaupankäynnissä esimerkiksi soittimia, nuotteja ja äänitteitä hankittaessa. Yli puolet vastanneista haluaisikin parantaa sitä ja lähes yhtä moni oppia enemmän monikulttuurisuudesta ja kansainvälisyyskehityksestä. (Taulukko 25.)

TAULUKKO 25. Kansainvälisyysosaaminen

Vastaajien määrä: 86/115

	Kaikki opettajat (N=86)	Muu soitin (N=14)	Jousi- soitin (N=14)	Puhallin- soitin (N=23)	Piano (N=16)	Pop/jazz (N=4)	Ryhmä- opetus (N=15)
Kielitaito	55 %	64 %	36 %	52 %	56 %	75 %	60 %
Monikulttuurisuus	50 %	36 %	50 %	52 %	50 %	75 %	53 %
Kansainvälisyyskehitys	47 %	71 %	57 %	35 %	50 %	25 %	33 %
Muu, mikä	1 %	0 %	7 %	0 %	0 %	0 %	0 %

6.4 Muu osaaminen ja työhyvinvointi

Opettajan arjessa tulee vastaan myös monia muita opetustyön kannalta keskeisiä asioita. Oman oppilasillan tai muun tapahtuman järjestäminen, toiminnan suunnittelu ja organisointi myös eettiset näkökulmat huomioiden sekä tekijänoikeuskysymykset tulevat vastaan joka lukuvuosi. Muiden taiteenalojen tunteminen ja yhteiset hankkeet niiden kanssa rikastuttaisivat ja monipuolistaisivat opetusta. Varsin moni halusikin koulutusta kaikkiin näihin aiheisiin. (Taulukko 26.)

TAULUKKO 26. Muu osaaminen

Vastaajien määrä: 93/115

	Kaikki opettajat (N=93)	Muu soitin (N=16)	Jousi- soitin (N=15)	Puhallin- soitin (N=25)	Piano (N=15)	Pop/jazz (N=5)	Ryhmä- opetus (N=17)
Taiteidenvälisyys	54 %	63 %	40 %	64 %	47 %	40 %	53 %
Tekijänoikeusosaaminen	52 %	69 %	53 %	36 %	40 %	40 %	71 %
Konsertti- ja tapahtumatuottaminen	43 %	38 %	53 %	52 %	33 %	40 %	35 %
Toiminnan suunnittelu ja organisointi	40 %	38 %	33 %	56 %	20 %	60 %	35 %
Ammattietiikka	22 %	19 %	13 %	28 %	27 %	20 %	18 %
Muu, mikä	3 %	0 %	13 %	0 %	7 %	0 %	0 %

Musiikkiopistojen henkilökunnan työhyvinvointia tuetaan liikunta- tai virkistyspäivillä. Koulutuspäiviin toivottiin kuitenkin myös työhyvinvointiin liittyviä aiheita. Kaksi kolmesta vastanneesta haluaisi koulutusta sekä fyysisen että psyykkisen työhyvinvoinnin alueilta (taulukko 27). Työssä jaksaminen vaikuttaa myös koulutushalukkuuteen.

Työssä jaksaminen on lisäkouluttautumisen edellytys. Siihen pitää ensin saada voimia, jotta jaksaa motivoitua täydennyskoulutukseen.

Työssä jaksaminen, stressinhallinta ovat hyviä pointteja. Yleensä niistä ei puhuta. Kaikki vastaavat hymyssä suin että hienosti menee, vaikka jaksaminen vaihtelee. Tähän voisi kiinnittää huomiota jollain tavalla.

Kokisin todella tarpeelliseksi opettajien valmentamisen mielenterveydellisiä ongelmia omaavien oppilaiden/opiskelijoiden kohtaamiseen. Kokeumusta on usean (lähes 10) vuoden ajalta, ja ei ole ollut yhtään vuotta, etteikö jonkin opiskelijan mieli olisi ollut enemmän tai vähemmän järkkyneessä tilassa. Kun ihmisiä ei ole ohjattu ammattiauttajalle, joutuu opettaja monesti toimimaan terapeutina ja ottamaan vastaan hyvinkin synkeitä tarinoita, vailla taitoja purkaa asioita esimerkiksi omasta mielestään. Koen tämän hyvin kuormittavana asiana.

TAULUKKO 27. Työhyvinvointi

Vastaajien määrä: 99/115

	Kaikki opettajat (N=99)	Muu soitin (N=15)	Jousi- soitin (N=18)	Puhallin- soitin (N=27)	Piano (N=15)	Pop/jazz (N=5)	Ryhmä- opetus (N=19)
Psyykinen työhyvinvointi (mm. työssä jaksaminen, stressinhallinta)	69 %	73 %	61 %	63 %	73 %	60 %	79 %
Fyysinen työhyvinvointi (mm. ergonomia, kuulonsuojaus, äänen huolto)	67 %	60 %	67 %	78 %	67 %	80 %	53 %
Muu, mikä	3 %	0 %	6 %	4 %	0 %	0 %	5 %

6.5 Kooste koulutustarpeista

Kyselylomakkeessa opettajaa pyydettiin ensin vastaamaan, mihin osa-alueisiin ja mistä aiheista niissä hän haluaisi saada koulutusta. Heti sen jälkeen häntä pyydettiin arvioimaan koulutustarpeensa kukin osa-alue kerrallaan. Koulutustarpeita ilmeni kaikilla osa-alueilla ja jos jokaisesta niistä lasketaan yhteen ”ei pieni eikä suuri” ja sitä suuremmat arvot, saadaan seuraava tulos: musiikillinen osaaminen (71 %), pedagoginen osaaminen (68 %), työhyvinvointi (67 %), viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen (56 %), muu

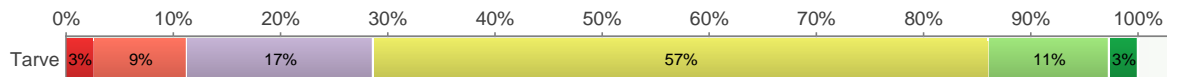
osaaminen (54 %), kehittämistoiminnan osaaminen (52 %), kansainvälisyysosaaminen (52 %) sekä organisaatio- ja yhteiskuntaosaaminen (44 %). (Taulukko 28.)

TAULUKKO 28. Koulutustarpeet osa-alueittain

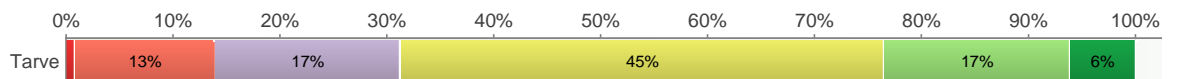
Vastaajien määrä: 115/115

■ 0 = ei lainkaan ■ 1 = pieni ■ 2 = melko pieni ■ 3 = ei pieni eikä suuri ■ 4 = melko suuri ■ 5 = suuri

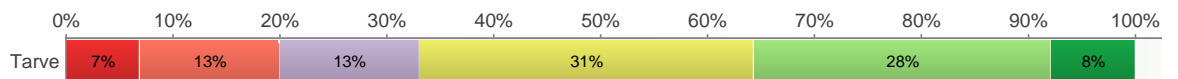
Musiikillinen osaaminen

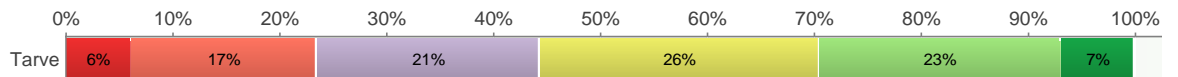
Pedagoginen osaaminen

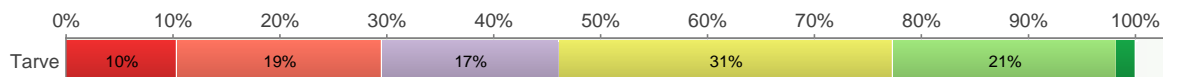
Työhyvinvointi

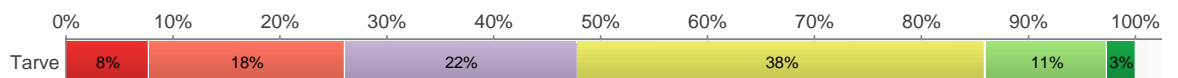
Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen

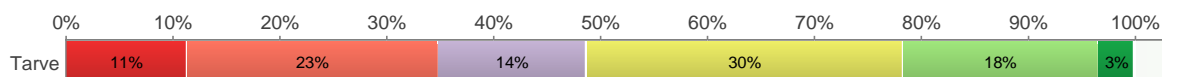
Muu osaaminen

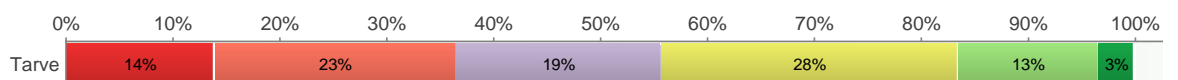
Kehittämistoiminnan osaaminen

Kansainvälisyysosaaminen

Organisaatio- ja yhteiskuntaosaaminen

Musiikkiopistojen rehtorien Toive-hankkeen raporteissa näkemät opettajien koulutus-tarpeet täsmäävät varsin hyvin opettajien kokemuksiinsa tarpeisiin. Yhteisiä tarpeita oli selvästi havaittavissa kaikilla muilla kyselyssä mukana olleilla osaamisalueilla paitsi aikuispedagogiikassa, johon koulutustarvetta koki vain 7 % vastanneista opettajista (taulukko 21) ja työhyvinvoinnissa, joka ei tullut lainkaan esille rehtorikyselyssä. Koska rehtoreilta kysyttiin vain koulutusalueita eikä myös koulutustarpeen määriä niissä, ei tuloksista voi tehdä tämän tarkempaa vertailua.

Tuloksista voidaan havaita, että opettajat haluavat koulutusta kaikissa nykyisen opettajankoulutuksen osaamistavoitteiden mukaisissa sisältöalueissa. Pääpaino on selvästi musiikillisessa ja pedagogisessa osaamisessa, mutta koulutustarpeiden kärkeen nousut työhyvinvointi puuttuu rehtorikyselyn tavoin niistä kokonaan. Erityisesti psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavien asioiden pitäisi sisältyä sekä tulevien että työssä olevien opettajien koulutukseen. Tarve on erityisen suuri ryhmäaineiden opettajilla.

Ainekollegioittain tarkasteltuna tarpeet olivat melko samansuuruisia. Suurimmat erot muihin kollegioihin olivat pop/jazz-opettajilla, joiden koulutustarve esimerkiksi työhyvinvointiin oli 38 % pienempi kuin ryhmäaineiden opettajilla ja kansainvälisyysosaamiseen peräti 47 % pienempi kuin pianisteilla. Pop/jazz-kollegion tarpeet pedagogiikkaa ja jousikollegion musiikillista osaamista lukuun ottamatta olivat keskimääräistä pienemmät kaikilla osa-alueilla. Eniten koulutusta tarvitsi pianokollegio. Suuri ero oli pianisteilla ja jousisoittajilla, joiden organisaatio- ja yhteiskuntaosaamisen tarpeet poikkesivat toisistaan 41 %. (Taulukko 29.)

TAULUKKO 29. Koulutustarpeiden suuruus osa-alueittain ja ainekollegioittain

Vastaaajien määrä: 115/115

Tarpeiden suuruudet on laskettu yhteen taulukon 28 ”ei pieni eikä suuri” ja sitä suuremmista arvoista

	Kaikki opettajat (N=115)	Muu soitin (N=18)	Jousi- soitin (N=21)	Puhallin- soitin (N=28)	Piano (N=20)	Pop/jazz (N=7)	Ryhmä- opetus (N=21)
Musiikillinen osaaminen	71 %	61 %	72 %	83 %	75 %	71 %	62 %
Pedagoginen osaaminen	68 %	72 %	62 %	79 %	65 %	71 %	62 %
Työhyvinvointi	67 %	62 %	62 %	68 %	70 %	43 %	81 %
Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen	56 %	61 %	53 %	50 %	65 %	43 %	58 %
Muu osaaminen	54 %	56 %	38 %	58 %	65 %	43 %	57 %
Kehittämistoiminnan osaaminen	52 %	56 %	38 %	54 %	70 %	43 %	48 %
Kansainvälisyysosaaminen	51 %	61 %	34 %	50 %	75 %	28 %	48 %
Organisaatio- ja yhteiskuntaosaaminen	44 %	39 %	24 %	51 %	65 %	43 %	44 %
Kaikkien koulutustarpeiden keskiarvo	58 %	59 %	48 %	62 %	69 %	48 %	58 %

7 TYÖNANTAJAN JÄRJESTÄMÄN KOULUTUKSEN TOTEUTTAMINEN

Kyselyyni osallistuneet oppilaitokset järjestävät muiden musiikkiopistojen tavoin opettajilleen erilaista täydennyskoulutusta. Toteutustapoja on monia musiikkiopistolle saapuvasta luennoitsijasta yksittäisen opettajan henkilökohtaiseen osallistumiseen koulutuspäiville muualla Suomessa. Työnantajilla on halukkuutta opettajiensa kouluttamiseen, mutta määrärahoja siihen vähän. Kaikkien osapuolten etu olisikin löytää kustannustehokkaimmat ja koulutustavoitteita parhaiten palvelevat toteutustavat.

7.1 Täydennyskoulutuksen toteuttamisen ongelmia

Suomen musiikinopettajien liiton puheenjohtaja Mirja Kopra nosti puheenvuorossaan Musiikki- ja kulttuurialan täydennyskoulutus Sibelius-Akatemiassa -neuvottelussa (Kopra 2010) esiin musiikinopettajien täydennyskoulutukseen liittyviä keskeisiä ongelmia, joista suurin on oppilaitosten riittämättömät koulutusmäärärahat. Opettajille hyödyllisimmän henkilökohtaisen täsmäkoulutuksen sijaan joudutaan tyytymään omalla opistolla vierailevaan yleisluennoitsijaan eikä liian yleisellä tasolla annettu koulutus sitten välttämättä hyödytä opettajaa tämän omassa arkityössä.

Toisena ongelmana on koulutuksen suunnittelun lyhytjänteisyys. Omaehtoiseen koulutukseen eivät juurikaan hae sitä tarvitsevat opettajat ja koulutus keskittyy usein vain samoille innokkaimmille opettajille. Tehokkainta ja tasapuolisinta olisi, jos jokaiselle opettajalle laadittaisiin hänen henkilökohtaisia tarpeitaan vastaava koulutussuunnitelma usean vuoden ajalle. (Kopra 2010.) Koulutus pitäisi myös ulottaa kaikkien opettajien saataville opetusviikkotuntimäärään katsomatta.

Kolmas ongelma syntyy kouluttautumiseen käytetyn oman ajan ja työajan rajanvedosta. Omaehtoinen kouluttautuminen ei ole houkuttelevaa, jos se tapahtuu täyden työviikon jatkoksi tai aiheuttaa ansionmenetyksiä. Koulutukseen osallistumisen pitäisi olla opettajalle maksutonta. Opetusjärjestelyjen tulisi mahdollistaa koulutuksessa käyminen ilman sen kanssa päällekkäin sattuvien opetustuntien takaisinpitovelvollisuutta.

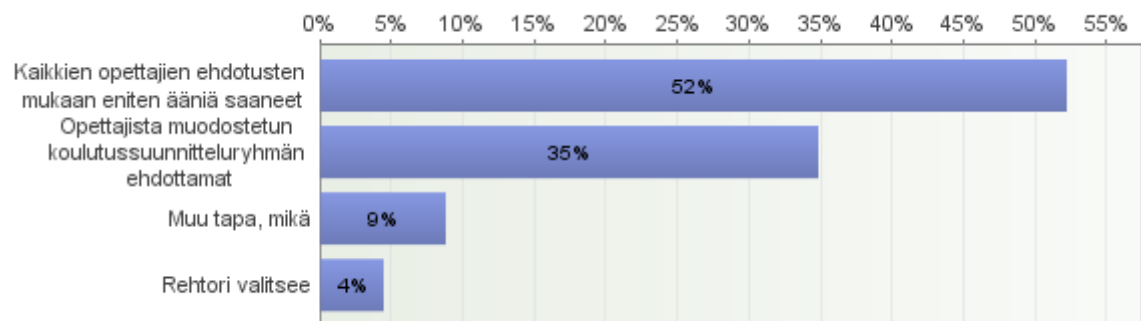
7.2 Koulutusaiheiden ja kouluttajan valinta

Opettajat oman työnsä tekijöinä haluavat vaikuttaa siihen, kuka heitä kouluttaa ja mistä aiheesta. Vain 4 % vastanneista antaisi koulutusaiheet rehtorin päätettäväksi, kun taas demokraattiset vaihtoehdot saivat taakseen selvän enemmistön (taulukko 30). Muina tapoina mainittiin muun muassa opettajan oma valinta sekä rehtorin ja opettajan yhteinen sopiminen koulutusaiheesta.

TAULUKKO 30. Koulutusaiheiden valinta

Valitse mielestäsi paras tapa

Vastaajien määrä: 115

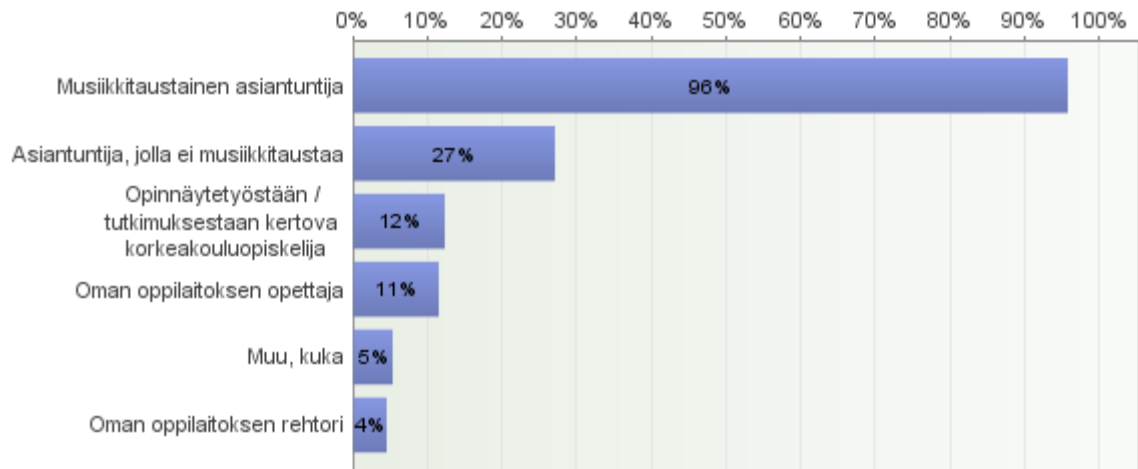

Kouluttajaksi opettajat halusivat selkeästi asiantuntijan, jolla on mieluiten musiikki-tausta ja sitä kautta kosketuspintaa opettajien omaan maailmaan. Korkeakouluopiskelija tai kollega kelpaisi koulutuksen pitäjäksi vain pienelle osalle, vaikka ammattikorkeakouluissa valmistuukin opinnäytetöiden muodossa opettajan työhön suoraan liittyviä tietopaketteja, jotka omasta mielestäni sopisivat erittäin hyvin koulutuspäivien aiheiksi. (Taulukko 31.)

TAULUKKO 31. Kouluttaja

Valitse mieleisesi kouluttajavaihtoehdot

Vastaajien määrä: 115

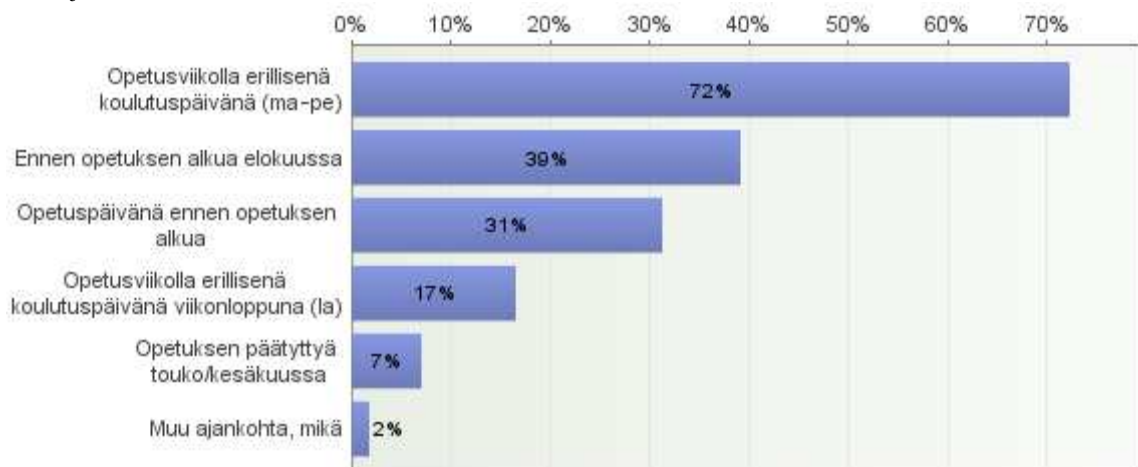
7.3 Koulutuksen ajankohta, kesto ja laajuus

Koulutusta voidaan pitää joko erillisinä koulutuspäivinä tai sijoittaa tilaisuus opetuspäivän aamupäivään. Työehtosopimusten mukaan opettajien työaika on maanantaista perjantaihin, joten viikonloppuisin koulutusta voidaan järjestää vain opettajien suostumuksella. Kyselyssä vaihtoehtona ollut lauantai sai kuitenkin kannatusta vain vajaalta viidennekseltä (taulukko 32).

TAULUKKO 32. Ajankohta

Valitse mielestäsi parhaat vaihtoehdot

Vastaajien määrä: 115

Koulutuskerran pituudella ei ollut merkitystä 43 prosentille vastaajista. Yhtä moni toivoi yhtä päivää kerrallaan. Kaksipäiväisiin tai pidempiin yhtäjaksoisiin koulutusrypeamiin oli valmis vain joka seitsemäs opettaja. (Taulukko 33.)

TAULUKKO 33. Yhden koulutuskerran pituus

Vastaajien määrä: 115

Yhden koulutuskerran pituus	%
Ei merkitystä ("kaikki käy")	43
Yksipäiväinen	43
Kaksipäiväinen	10
Muu, mikä	2
Useampi peräkkäinen päivä	2

Samaan koulutusaiheeseen voisi kahdella tai useammalla kerralla paneutua 30 % vastanneista ja ne, joille laajuudella ei ollut merkitystä. Kolmannes taas katsoi yhden päivän riittävän yhdestä aiheesta. Kolme prosenttia totesi laajuuden määräytyvän tarpeen ja aiheen mukaan. (Taulukko 34.) Eräs vastaaja kommentoi laajuutta osuvasti näin:

Koulutuksen laajuus riippuu käsiteltävästä aiheesta ja koulutuksen tavoitteista: onko kyseessä yksittäistä aihetta käsittelevä luento tai koulutuspäivä vai suurempi koulutuskokonaisuus. Myös koulutuksen laatu on erittäin tärkeää! (On kokemuksia heppoisista kahden päivän ajantuhlaus-koulutuksista ja toisaalta yhden tunnin viikoiksi ajattelemisen aihetta antavista luennoista....)

TAULUKKO 34. Koulutuksen yhden kokonaisuuden (saman aiheen) laajuus

Vastaajien määrä: 115

Koulutuksen yhden kokonaisuuden (saman aiheen) laajuus	%
Ei merkitystä ("kaikki käy")	37
Yksi koulutuskerta	30
Kaksi koulutuskertaa	24
Kolme tai useampi koulutuskertaa	6
Muu, mikä	3

Kyselyyn vastanneiden selvä enemmistö oli sitä mieltä, että koulutusta voisi olla vähintään kaksi kertaa vuodessa. Neljännes olisi valmis neljään koulutuskertaan ja viisi prosenttia vastaajista voisi kouluttautua jopa kerran kuukaudessa. (Taulukko 35.)

TAULUKKO 35. Vuosittainen koulutusten määrä

Vastaajien määrä: 115

Vuosittainen koulutusten määrä	%
Kerran lukukaudessa	37
2 kertaa lukukaudessa	26
Kerran lukuvuodessa	17
Ei merkitystä ("kaikki käy")	9
Muu, mikä	6
Kerran kuukaudessa	5
Kerran viikossa	0

7.4 Koulutuksen toteutus

Koulutuksen järjestäminen muualla kuin oppilaitoksen omissa tiloissa aiheuttaa yleensä lisäkustannuksia. Kolmannes vastaajista toivoi koulutusta omalla työpaikalla ja viides taas muussa ympäristössä. Yli puolet oli sitä mieltä, että koulutuspaikalla ei ole merkitystä. (Taulukko 36.)

Taulukko 36. Paikka

Vastaajien määrä: 115

Paikka	%
Ei merkitystä ("kaikki käy")	56
Omalla työpaikalla	37
Kurssikeskuksessa tai vastaavassa	16
Jossakin muussa musiikkioppilaitoksessa	5
Muualla, missä	3

Koulutuksen parasta antia sanotaan usein olevan ajatustenvaihto kollegoiden kesken. Kyselyn tulosten perusteella kollegoiden ei tarvitse olla edes samaa ainetta opettavia, sillä vain 16 prosenttia vastaajista osallistuisi koulutukseen mieluiten saman aineen tai aineryhmän opettajien kanssa. (Taulukko 37.)

Oman talon kesken koulutukset lähentävät ja tiivistävät porukkaa, mutta joskus voisi kyllä olla mukava jos olisi toinenkin talo mukana ja ajatustenvaihto monipuolistuisi.

Työmme on yksinäistä ja tarve kollegiaaliseen kanssakäymiseen on suuri myös eri oppilaitosten kollegojen kanssa.

TAULUKKO 37. Koulutukseen osallistuva ryhmä

Valitse itsellesi mieluisin

Vastaajien määrä: 115

Koulutukseen osallistuva ryhmä	%
Ei merkitystä ("kaikki käy")	48
Koko oman oppilaitoksen opettajakunta	17
Oma opettajakunta yhdessä muiden oppilaitosten opettajien kanssa	16
Samaa ainetta opettavat	9
Oman aineryhmän kollegio	7
Muu, mikä	3

Koulutuksissa voidaan käyttää monenlaisia eri työskentelytapoja. Koulutuksen toivoitumpina ja ehkä tutuimpinakin muotoina pidettiin luentotyyppejä vaihtoehtoja, joissa koulutettava pääsee aktiivisesti osallistumaan koulutustilanteeseen. Kaikkein perinteisin, pelkkä luento, sai yllättävän paljon kannatusta. Tekemällä oppiminen, kuten oma luennon valmistaminen ja opetuskokeilu, taas sopisi vain joka kahdeksannelle vastaajalle. (Taulukko 38.)

TAULUKKO 38. Koulutuksen työskentelytapa

Vastaajien määrä: 115

Koulutuksen työskentelytapa	%
Puhuja-alustus ja yhteinen keskustelu	53
Luento	39
Luento ja ryhmätyö	37
Pienryhmätyöskentely	28
Projektityöskentely	17
Itsenäinen opiskelu	16
Oma opetuskokeilu	15
Muu, mikä	5
Oman esitelmän/luennon valmistelu ja pitäminen	4

8 POHDINTA

Aikaisemmista musiikkiopistojen täydennyskoulutukseen liittyvistä tutkimuksista poiketen halusin, että opinnäytetyöni olisi mahdollisimman käytännönläheinen ja toisi konkreettista tietoa siitä, mihin opettajat itse haluavat koulutusta ja millä tavoin. Tämä onnistui niin hyvin, että tulosten perusteella voidaan tutkimuksessa mukana olleisiin pirkanmaalaisiin oppilaitoksiin laatia opettajien tarpeita vastaavat koulutussuunnitelmat kollegiokohtaisella tasolla. Tuloksia voidaan hyödyntää myös muualla Suomessa, sillä musiikinopetuskenttää edusti monipuolisesti tutkimuksessa mukana olleet seitsemän erilaista musiikkiopistoa pienestä maaseutuoppilaitoksesta suureen ammatillisen koulutuksen yhteydessä toimivaan yksikköön.

Musiikkiopiston opettajan tehtävänä on opettaa musiikkia. Opettajien suurimmat koulutustarpeet liittyivätkin vahvasti musiikillisen ja pedagogisen osaamisen lisäämiseen, mutta myös ulkomusiikillisiin osaamisalueisiin kohdistuvat tarpeet ovat nousseet merkittävästi vuosituhannen vaihteen jälkeen. Suomen musiikinopettajien liiton jäsenkyselyssä niihin halusi koulutusta enimmillään alle 10 % vastaajista (Nykänen 2001, 81), kun nyt luku oli vähintään 44 %. Mahdollisesti nämä kasvaneet koulutustarpeet ovat osaltaan vaikuttaneet siihen, että musiikillisen ja pedagogisen osaamisen jälkeen suurin tarve oli työhyvinvointiin liittyvään koulutukseen. Tätä tärkeää osa-aluetta eivät edes rehtorit olleet maininneet heille tehdyssä opettajien koulutustarvekyselyssä (Pohjannoro & Pesonen 2009), eikä se ole sisältynyt opettajien koulutukseen.

Opettajien koulutustarpeiden suuruutta ei ole arvioitu aikaisemmissa tutkimuksissa. Keskimäärin 58 %:lla kaikista opettajista oli vähintään kohtalainen koulutustarve (taulukko 29). Eri aineiden opettajien tarpeet olivat yleisellä tasolla melko samanlaiset, mutta yksittäisiä koulutusaiheita tutkittaessa ilmeni kollegioiden välillä jopa 53 % eroja (taulukko 21). Tämä on hyvä ottaa huomioon varsinkin kollegiokohtaisia koulutuksia järjestettäessä.

Opettajat pitivät täydennyskoulutusta tärkeänä ja odottivat siltä ensisijaisesti omaa osaamista syventäviä tietoja ja taitoja. Koulutusten parhaana antina pidettiin myös ajatustenvaihtoa toisten opettajien kanssa sekä uusien voimien saamista työhön. Oma halu oppia uutta oli koulutukseen osallistumisen suurin kannustin muiden vaikuttimien jää-

dessä selvästi taka-alalle. Onkin tärkeää, että opettajia kuunnellaan koulutuksia suunniteltaessa ja sisällöt kohdennetaan opettajien haluamiin aiheisiin.

Oma tutkintokoulutus koettiin työssä enimmäkseen riittäväksi. Ulkomusiikillisia taitoja ei ollut sisällynyt useimpien koulutukseen ja omien valmiuksien riittämättömyyttä koettiin juuri niissä osaamisalueissa. Täydennyskoulutusta tarvittiin tutkinnosta riippumatta. Osaamista onkin täydennettävä koko työuran ajan, sillä muuttuvassa maailmassa mikään koulutus ei pysty ennakoimaan kaikkia tulevia tarpeita. Tutkinnon päivittämisestä seuraavalle tasolle oli kiinnostunut 36 % opettajista.

Suurin osa opettajista on tyytyväisiä työnantajan järjestämän täydennyskoulutukseen, jos he ovat itse saaneet vaikuttaa sen sisältöön, kouluttajana on interaktiivisesti luennoiva musiikkitaustainen asiantuntija ja koulutusta järjestetään omalla työpaikalla keran lukukaudessa yhtenä opetuksettomana päivänä työviikon aikana. Samaa koulutusaihetta voidaan käsitellä kahdellakin koulutuskerralla, tosin yksi kerta on riittävä kolmannekselle opettajista. Koulutus voi olla yhteinen muiden aineiden ja toisten oppilaitosten opettajien kanssa, sillä saman aineen opettajiin tai omaan ainekollegioon osallistujat rajaisi vain 16 % kyselyyn vastanneista.

Työnantajan järjestämän koulutuksen lisäksi opettajat hakeutuvat myös itse muihin koulutuksiin. Tärkein syy osallistumispäätökseen oli koulutuksen aihe ja vasta sen jälkeen siihen vaikuttivat kouluttaja, koulutuksen ajankohta, omat voimavarat ja aika sekä kustannukset. Millään muilla seikoilla ei ollut niin suurta merkitystä. Hyvän sisällön vuoksi opettajat olivat tarvittaessa valmiita matkustamaan toiselle paikkakunnalle ja 23 % voisi myös kustantaa osallistumisensa kokonaan itse. Omaehtoinen kouluttautuminen kiinnosti melkein kaikkia ja ainoastaan 9 % osallistuisi siihen vain, jos se laskettaisiin työajaksi eikä se maksaisi opettajalle mitään. Yhden koulutuksen sopivana hintana pidettiin enintään 100 euroa.

Musiikkiopistojen kannattaisi tehdä yhteistyötä täydennyskoulutusten järjestämisessä. Yhteiset koulutukset olisivat paitsi kustannustehokkaampia niin myös opettajien verkostoitumista edistäviä. Suurimpana hyötynä olisi kuitenkin se, että useamman opiston opettajien kokoaminen samaan koulutukseen mahdollistaisi tehokkaat ainekollegio- ja jopa opetusainekohtaiset täsmäkoulutukset, joita oppilaitokset eivät yksin pysty tarjoamaan.

Tätä tutkimusta tehdessä nousi esiin uusia tutkimusaiheita. Vaikka opettajat eivät tässä kyselyssä olleetkaan kiinnostuneita opinnäytetyötään esittelevästä korkeakouluopiskelijasta kouluttajana (taulukko 31), olisi mielestäni kokeilemisen arvoista tutustuttaa heitä opinnäytetöiden kautta tutkittuun ajankohtaiseen tietoon ja selvittää tällaisen täydennyskoulutusmuodon vaikutusta työhön. Minua kiinnostaisi myös tutkia, kuinka tehokkaita yhden kerran koulutukset ovat vaikutukseltaan verrattuna siihen, että samaan aiheeseen palattaisiin koulutusten välissä olleen opetuskokeilu- ja reflektointijakson jälkeen.

Lopuksi toteaisin täydennyskoulutuksen olevan musiikkiopiston opettajille niin tärkeää, että siihen pitää osoittaa riittävästi määrärahoja ja suhtautua innostuneella vakavuudella. Päätän työni erään kyselyyni vastanneen opettajan kannustaviin sanoihin:

Sopivasti annosteltuna kaikenlainen laadukas koulutus on hyväksi. Ajatusten pöyhiminen ja uusien esittäminen tekevät aina hyvää: omaa toimintaa, työtä ja arkea katsoo aina vähän uusin silmin hyvän koulutuksen jälkeen, mikä aktivoi ja niin myös virkistää. Hyvät koulutukset tukevat myös työssä jaksamista.

LÄHTEET

Aaltola, J. & Valli, R. 2010. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. 3. uudistettu ja täydennetty painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 14.12.1998/986.

ECTS-projekti. 2006a. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden yleiset kompetenssit. Luettu 19.10.2012.

<http://www.karelia.fi/ects/materiaali/Yleiset%20kompetenssit%20tutkintotasoin%2019042006.pdf>

ECTS-projekti. 2006b. Koulutusohjelmakohtaiset kompetenssit. Musiikin koulutusohjelma. Luettu 19.10.2012.

<http://www.karelia.fi/ects/materiaali/Musiikin%20koulutusohjelma%20kompetenssit%20052006.pdf>

Hinkkanen, A. 2004. Ammattikorkeakoulusta valmistuvan musiikkipedagogin opetus suunnitelma. Miten koulutus vastaa työelämän tarpeisiin? Opinnäytetyö. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian julkaisuja. Sarja C: Opinnäytetyöt 4. Luettu 19.10.2012.

<http://www.metropolia.fi/palvelut/julkaisutoiminta/julkaisusarjat/opinnaytetyot/hinkkanen/>

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2012. Tutki ja kirjoita. 15.–17. painos. Helsinki: Tammi.

Kopra, M. 2010. Puheenjohtaja Mirja Kopran puheenvuoro Musiikki- ja kulttuurialan täydennyskoulutus Sibelius-Akatemiassa –neuvottelussa 7.6.2010. Luettu 6.5.2013.

http://www.oaj.fi/pls/portal/docs/page/oao_jasenjarjestot/oao/smol/06arkisto/puheenjohtajanpalsta/puheenvuoro%20musiikki_sh_080610.htm

Koskennurmi-Sivonen, R. 2008. Kvantitatiivinen tutkimusaineiston kerääminen. Luentomoniste. Helsingin yliopisto. Luettu 2.1.2013.

http://www.helsinki.fi/~rkosken/3.luento_kvanti1.pdf

Laki taiteen perusopetuksesta 21.8.1998/633.

Musiikinopetus Suomessa. 2012. Musiikinopetus Suomessa -työryhmä. Luettu 19.10.2012. <http://www.musiikinopetus.fi/>

Muukkonen, M., Pesonen, M. & Pohjannoro, U. (toim.) 2011. Muusikko eilen, tänään ja huomenna. Näkökulmia musiikkialan osaamistarpeisiin. Musiikkialan toimintaympäristöt ja osaamistarve – Toive, loppuraportti. Sibelius-Akatemian selvityksiä ja raportteja 13/2011. Helsinki: Sibelius-Akatemia.

Nykänen, P. 2001. Musiikkioppilaitosten opettajien työtodellisuus ja työtyytyväisyys. Suomen Musiikinopettajien liiton jäsenkysely. Lyhennelmä pro gradu -tutkielmasta.

Helsingin yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Helsinki: Suomen musiikinopettajien liitto ry.

Opetushallitus. 2002: Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2002. Opetushallituksen määräys 41/011/2002. Helsinki: Edita Prima Oy.

Pohjannoro, U. & Pesonen, M. 2009. Musiikkialan ammattilaisten ja harrastajien kouluttajat 2008. Selvitys musiikkioppilaitosten toimintaympäristöjen ja opettajien osaamisen tulevaisuusnäkymistä. Musiikkialan toimintaympäristöt ja osaamistarve – Toive, osaraportti 1. Sibelius-Akatemian selvityksiä ja raportteja 2/2009. Helsinki: Sibelius-Akatemia.

Pohjannoro, U. 2010. Soitonopiskelua joustavasti ja yhteisöllisesti. Musiikkioppilaitosten kehitysnäkymiä rehtoreiden arvioimana. Musiikkialan toimintaympäristöt ja osaamistarve – Toive, osaraportti 6. Sibelius-Akatemian selvityksiä ja raportteja 5/2010. Helsinki: Sibelius-Akatemia.

Ranta-Meyer, T. 2000. Paljon enemmän kuin pelkkä teoria. Musiikkialan pedagoginen osaaminen ja tulevaisuuden osaamishaasteet ammattikorkeakoulujärjestelmän näkökulmasta. Helsinki: Sibelius-Akatemian koulutuskeskus.

Sibelius-Akatemia. 2012. Opetussuunnitelmat ja opetus. Opinto-opas 2012–2013. Luettu 17.11.2012.
<http://www.siba.fi/how-to-apply/life-at-the-school/curriculum-structure-and-course-descriptions>

Taanila, A. 2012. Määrällisen aineiston kerääminen. Oppimateriaalimoniste 14.11.2012. Luettu 2.1.2013. <http://myy.haaga-helia.fi/~taaak/t/>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta.. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö. Luettu 12.2.2013. <http://www.tenk.fi/htk-ohje/hyva-tieteellinen-kaytanta>

Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.

LIITTEET

1 (3)

Liite 1. Ammattikorkeakoulututkinon suorittaneiden yleiset kompetenssit.

ECTS-projektin suositus 19.04.2006.

Yleiset kompetenssit (<i>Generic competences</i>)	Osaamisalueen kuvaus, ammattikorkeakoulututkinto (<i>Description of the competence, bachelor level</i>)	Osaamisalueen kuvaus, ylempi amk-tutkinto (<i>Description of the competence, master level</i>)
Itsensä kehittäminen (<i>Learning competence</i>)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osaa arvioida omaa osaamistaan ja määrittellä osaamisensa kehittämistarpeita ▪ tunnistaa omat oppimistapansa sekä kykenee itsenäiseen oppimiseen ja oppimistapojen kehittämiseen ▪ kykenee yhdessä oppimiseen ja opitun jakamiseen työyhteisössä ▪ kykenee toimimaan muutoksissa sekä havaitsemaan ja hyödyntämään erilaisia oppimis- ja toimintamahdollisuuksia ▪ osaa suunnitella, organisoida ja kehittää omaa toimintaansa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osaa monipuolisesti ja systemaattisesti arvioida omaa osaamistaan ja asiantuntijuuttaan sekä määrittellä osaamisensa kehittämistarpeita ▪ kykenee jatkuvaan oppimiseen sekä ymmärtää ja ohjaa tavoitteellisesti omaa oppimisprosessiaan ▪ kykenee yhdessä oppimiseen ja opitun jakamiseen erilaisissa asiantuntijayhteisöissä ▪ kykenee toiminaan aloitteellisesti sekä ennakoimaan muutoksia ja muutostarpeita ▪ osaa suunnitella, organisoida ja kehittää omaa toimintaansa
Eettinen osaaminen (<i>Ethical competence</i>)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osaa soveltaa oman alansa arvoperustaa ja ammattieettisiä periaatteita omassa toiminnassaan ▪ ottaa vastuun omasta toiminnastaan ja toimii sovitujen toimintatapojen mukaisesti ▪ osaa soveltaa kestävä kehityksen periaatteita omassa toiminnassaan ▪ osaa ottaa muut huomioon toiminnassaan 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osaa soveltaa oman alansa arvoperustaa ja ammattieettisiä periaatteita asiantuntijana ja työelämän kehittäjänä ▪ ottaa vastuun omasta toiminnastaan ja toimii sovitujen toimintatapojen mukaisesti ▪ osaa soveltaa kestävä kehityksen periaatteita omassa toiminnassaan ja tuntee organisaationsa yhteiskuntavastuun ▪ osaa ottaa muut huomioon toiminnassaan ja tehdä ratkaisuja ottaen huomioon yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmat
Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen (<i>Communication and social competence</i>)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kykenee toisten kuuntelemiseen sekä asioiden kirjalliseen, suulliseen ja visuaaliseen esittämiseen käyttäen erilaisia viestintätyylejä ▪ osaa toimia oman alan tyypillisissä viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kykenee toisten kuuntelemiseen sekä asioiden kirjalliseen, suulliseen ja visuaaliseen esittämiseen erilaisille kohderyhmille ▪ osaa toimia erilaisissa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa sekä osaa organisoida ja luoda amma-

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ymmärtää ryhmä- ja tiimityöskentelyn periaatteet ja osaa työskennellä yhdessä toisten kanssa monialaisissa työryhmissä ▪ osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknikkaa omassa työssään 	<p>tillisiä verkostoja</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ymmärtää ryhmä- ja tiimityöskentelyn periaatteet ja osaa työskennellä yhdessä toisten kanssa monialaisissa työryhmissä sekä johtaa niitä ▪ osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknikkaa omassa työssään
<p>Kehittämistoiminnan osaaminen (<i>Development competence</i>)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osaa hankkia ja käsitellä oman alan tietoa sekä kykenee kriittiseen tiedon arviointiin ja kokonaisuuksien hahmottamiseen ▪ tuntee tutkimus- ja kehittämistoiminnan perusteita ja menetelmiä sekä osaa toteuttaa pienimuotoisia tutkimus- ja kehittämishankkeita soveltaen alan olemassa olevaa tietoa ▪ tuntee projektitoiminnan osa-alueet ja osaa toimia projektitehtävissä ▪ omaksuu aloitteellisen ja kehittävän työtavan sekä kykenee ongelmanratkaisuun ja päätöksentekoon työssään ▪ ymmärtää kannattavan ja asiakaslähtöisen toiminnan periaatteita sekä omaa valmiuksia yrittäjyyteen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osaa hankkia ja käsitellä oman asiantuntijuusalueen ja lähialueiden tietoa sekä kykenee kriittiseen tiedon arviointiin ja kokonaisuuksien hahmottamiseen sekä uuden tiedon luomiseen ▪ hallitsee tutkimus- ja kehitystoiminnan menetelmiä sekä osaa itsenäisesti toteuttaa alaa kehittäviä tutkimus- ja kehittämishankkeita ▪ tuntee projektitoiminnan osa-alueet, osaa toimia projektitehtävissä ja johtaa niitä ▪ toimii aloitteellisesti ja kehittävän työtavan mukaisesti sekä osaa käynnistää ja toteuttaa muutosprosessia ▪ kykenee luovaan ja innovatiiviseen ongelmanratkaisuun ja päätöksentekoon työssään ▪ osaa käynnistää kannattavia ja asiakaslähtöisiä kehittämistoimintoja ▪ osaa ohjata ja kouluttaa toisia
<p>Organisaatio- ja yhteiskunta-osaaminen (<i>Organizational and societal competence</i>)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tuntee oman alansa organisaatioiden yhteiskunnallis-taloudellisia yhteyksiä ▪ tuntee yhteiskunnallisen vaikuttamisen mahdollisuuksia oman alan kehittämiseksi ▪ tuntee organisaatioiden toiminnan ja johtamisen pääperiaatteet sekä omaa valmiuksia työn johtamiseen ▪ tuntee työelämän toimintatavat ja osaa toimia työyhteisössä ▪ osaa suunnitella ja organisoida toimintaa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tuntee oman alansa organisaatioiden yhteiskunnallis-taloudellisia yhteyksiä ▪ tuntee ja osaa hyödyntää yhteiskunnallisen vaikuttamisen mahdollisuuksia ▪ tuntee työelämän toimintakulttuuria ja kykenee osallistumaan organisaatioiden toiminnan koordinointiin, kehittämiseen ja johtamiseen ▪ osaa arvioida työyhteisön toimintaa sekä suunnitella, organisoida ja kehittää toimintaa työelämän muuttuvissa tilanteissa ▪ kykenee hahmottamaan laajoja kokonaisuuksia ja asioiden välisiä syyseuraussuhteita sekä

		kykenee toimimaan rajallisen tiedon pohjalta monialaista osaamista vaativissa tilanteissa
Kansainvälisyysosaaminen (<i>International competence</i>)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omaa oman alan työtehtävissä ja niissä kehitymisessä tarvittavan vähintään yhden vieraan kielen kirjallisen ja suullisen taidon ▪ ymmärtää kulttuurieroja ja kykenee yhteistyöhön kulttuuriltaan erilaisten henkilöiden kanssa ▪ osaa hyödyntää oman alansa kansainvälisiä tietolähteitä ▪ ymmärtää kansainvälisyyskehityksen vaikutuksia ja mahdollisuuksia omalla ammattialallaan 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omaa oman alan työtehtävissä ja niissä kehitymisessä tarvittavan yhden tai kahden vieraan kielen kirjallisen ja suullisen taidon ▪ ymmärtää kulttuurieroja ja kykenee toimimaan kansainvälisessä työ- ja toimintaympäristössä ▪ osaa soveltaa oman alansa kansainvälistä tietoa ja osaamista ▪ omaa yleiskuvan ammatillisen tehtäväalueen asemasta ja merkityksestä kansainvälisessä toimintaympäristössä

Liite 2. Ammattikorkeakoulujen musiikin koulutusohjelman kompetenssit.

ECTS-projektin suositus 19.04.2006.

Ammattikorkeakoulujen osallistuminen eurooppalaiseen korkeakoulutusalueeseen

KOULUTUSOHJELMAKOHTAISET KOMPETENSSIT 05/2006
Musiikin koulutusohjelma

Laadintyön vastuhenkilö	Eero Linjama
Organisaatio Sähköposti	Turun ammattikorkeakoulu
Osoite	Linnankatu 60, 20100 Turku
Puhelin	050-598 5251
Sähköposti	eero.linjama@turkuamk.fi

Koulutusohjelmakohtaiset kompetenssit Musiikin koulutusohjelma	Osaamisalueen kuvaus Muusikko (AMK)/Musiikkipedagogi (AMK)
Musiikilliset valmiudet	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omaa itsenäisen taiteellisen näkemyksen muodostamiseen tarvittavat musiikin tekniset ja tulkinnalliset taidot ▪ tuntee kattavasti pääaineensa keskeisen ohjelmiston ja hallitsee musiikin eri tyylilajeja ja esittämiskäytäntöjä ▪ omaa ammattialueensa keskeisissä työtehtävissä tarvittavat musiikin tiedolliset, taidolliset ja emotionaaliset valmiudet ▪ osaa hyödyntää musiikillista ammattitaitoaan erilaisissa tehtävissä, esiintymistilanteissa ja kokoonpanoissa
Pedagoginen osaaminen (erityisesti musiikkipedagogin opinnoissa)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tuntee keskeiset oman pääaineensa opetusmenetelmät sekä opetusmateriaalit ja kykenee kehittämään ja soveltamaan niitä ▪ osaa toimia erilaisten ja eri-ikäisten oppijoiden kanssa ▪ on perehtynyt opettamiseen ja opettajan työhön yhteiskunnallisessa, filosofisessa ja psykologisessa viitekehyksessä sekä opettajan ammattitaidon perusteisiin ▪ osaa kehittää omaa opettajuuttaan tutkimuksellisen työtavan avulla
Ammatti-identiteetin rakentaminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osaa toimia kulttuurialan muuttuvassa toimintaympäristössä (koulutusjärjestelmä, lainsäädäntö, keskeiset sidosryhmät) ▪ ammattikuvan tuntemus ja kyky jatkuvaan ammatilliseen kasvuun
Kehittämisosaaminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osaa kehittää itseään muusikkona ja/tai pedagogina ja pystyy osallistumaan oman työyhteisönsä kehittämiseen ▪ osaa arvioida kriittisesti ja rakentavasti omaa ja muiden musiikin tekemistä

Sähköpostiviestin otsikko: Vaikuta oman opistosi täydennyskoulutukseen vastaamalla koulutuskyselyyn!

Hyvä musiikkiopiston opettaja!

Olen Pirkanmaan musiikkiopiston nokkahuilunsoitonopettaja ja apulaisrehtori Timo Saarinen. Opiskelen työni ohessa Tampereen ammattikorkeakoulussa tavoitteenani päivittää vuoden 1987 konservatorion soitonopettajan tutkintoni ammattikorkeakoulututkinnoksi. Teen opinnäytetyönäni **tutkimuksen musiikkiopiston opettajien täydennyskoulutustarpeista.**

Teen tutkimukseni yhteistyössä Pirkanmaan, Länsi-Pirkanmaan, Sastamalan, Valkeakosken, Ylä-Satakunnan ja Tampereen konservatorion musiikkiopistojen sekä Merikanto-opiston ja Sibelius-Akatemian täydennyskoulutusyksikön kanssa. **Oppilaitosten rehtorit ovat luvanneet, että tutkimuksen tulokset otetaan huomioon opistojen omissa ja niiden yhteisesti järjestämissä täydennyskoulutuksissa.**

Tutkimuksessani selvitän sitä, mihin osa-alueisiin opettajat tarvitsevat täydennyskoulutusta ja millaista koulutusta he haluavat työssään kehittymisen ja jaksamisen tueksi. Tavoitteenani on löytää opettajien kouluttautumishalukkuuteen vaikuttavia tekijöitä ja auttaa siten oppilaitoksia järjestämään opettajilleen täydennyskoulutusta, joka vastaa todellisia koulutustarpeita.

Tutkimukseen sisältyy sähköinen kysely, johon pyydän vastauksia kaikilta opistojen opettajilta. **Kyselyyn osallistumalla voit vaikuttaa siihen, millaista koulutusta oppilaitoksesi sinulle järjestää. Vastaathan kyselyyn mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään perjantaina 18.11.2011.** Lomakkeen täyttäminen kestää 15–20 minuuttia. Pääset kyselyyn tämän viestin lopussa olevasta linkistä.

Kyselylomakkeessa annetut tiedot käsitellään luottamuksellisesti. Tutkimuksen tuloksista ei voi tunnistaa yksittäistä vastaajaa.

(jatkuu)

Tutkimuksen tulokset sisältävä opinnäytetyöni valmistuu maaliskuun 2012 loppuun mennessä. Valmis työ tulee vapaasti luettavaksi ammattikorkeakoulujen verkkokirjastoon (www.theseus.fi).

Lämmin kiitos, kun osallistut meitä kaikkia opettajia hyödyttävään tutkimukseen!

Timo Saarinen

puh. 0400 650 255

timo.saarinen@pmo.fi

Osoitelähde: Pirkanmaan, Länsi-Pirkanmaan, Sastamalan, Valkeakosken, Ylä-Satakunnan ja Tampereen konservatorion musiikkiopistojen sekä Merikanto-opiston opettajarekisterit

Linkki kyselyyn: (henkilökohtainen [www-linkki](#))

MUSIIKKIOPISTON OPETTAJAN OSAAMISEN TÄYDENTÄMINEN**KYSELYTUTKIMUS****A) TAUSTATIETOSI****1. Oppilaitoksesi**

- jos useita, ilmoita se, jossa eniten tunteja

- Länsi-Pirkanmaan musiikkiopisto
- Merikanto-opisto
- Pirkanmaan musiikkiopisto
- Tampereen konservatorio
- Sastamalan musiikkiopisto
- Valkeakosken musiikkiopisto
- Ylä-Satakunnan musiikkiopisto

2. Opetusaineesi

- jos useita, ilmoita pääasiallinen

- harmonikka, harppu, kantele, kirkkourut, kitara, laulu tai lyömäsoittimet
- jousisoitin
- puhallinsoitin
- piano (klassinen)
- pop/jazz-instrumentti (esim. p/j-laulu, sähkökitara, sähköbasso, piano / kosketinsoittimet, rummut, saksofoni)
- ryhmäopetus (esim. musiikin perusteet, musiikkileikkikoulu, orkesterin- / kuoronjoh-to)

3. Viikkotuntimääräsi

- ilmoita koko säännöllinen yhteenlaskettu opetustuntimääräsi viikkotunteina (á 45 min)

- 1–5,67
- 6–15,67
- 16 tai enemmän

4. Ikäsi

- Alle 25
- 25–34
- 35–44
- 45–54
- 55–

(jatkuu)

5. Millaisena koet opetustyösi tällä hetkellä?

- valitse yksi eniten tuntemuksiasi kuvaava

- innostavana
- haasteellisena
- mielekkäänä
- rutiininomaisena
- puuduttavana
- muuna, millaisena _____

6. Miten musiikki on liittynyt elämääsi opetustyön lisäksi muutaman viime vuoden aikana?

- arvioi asteikolla 0=en lainkaan, 1= silloin tällöin, 2= usein, 3=jatkuvasti

- olen käynyt konserteissa
- olen kuunnellut tallennettua musiikkia (CD-levyt, radio, internet)
- olen soittanut / laulanut
- olen esiintynyt
- olen sovittanut / säveltänyt
- olen seurannut musiikkielämää (esim. lukemalla lehtiä)
- olen ollut mukana järjestämässä musiikkitilaisuuksia

B) KIINNOSTUKSESI TÄYDENNYSKOULUTUKSEEN**7. Kuinka tärkeänä pidät täydennyskoulutusta itsellesi?**

- erittäin tärkeänä
- melko tärkeänä
- en kovin tärkeänä, mutta en tarpeettomanakaan
- melko tarpeettomana
- täysin tarpeettomana

8. Mitä yleensä odotat täydennyskoulutukselta?

- toivon saavani uusia tietoja ja taitoja
- toivon sen syventävän ammatillista osaamistani
- tutustumista uusiin ihmisiin
- ajatustenvaihtoa toisten opettajien kanssa
- odotan sen antavan uusia voimia työhön
- muuta, mitä _____
- en mitään erityisemmin

9. Mitkä asiat kannustaisivat sinua täydennyskoulutukseen?

- varmuus siitä, että se antaa minulle jotakin uutta
- jos se liittyyisi kanssani laadittuun henkilökohtaiseen koulutussuunnitelmaan
- palautteen saaminen työstäni
- työpaikan hyvä ilmapiiri
- kollegoiden tuki ja arvostus
- rehtorin tuki ja arvostus
- muu, mikä _____

10. Kuinka paljon koet työyhteisösi kannustavan sinua kouluttautumaan?

- 0 = ei lainkaan
- 1 = jonkin verran
- 2 = melko paljon
- 3 = hyvin paljon
- en osaa sanoa

11. Kuinka paljon koet työnantajasi olevan valmis ohjaamaan resursseja täydennyskoulutukseesi?

- 0 = ei lainkaan
- 1 = jonkin verran
- 2 = melko paljon
- 3 = hyvin paljon
- en osaa sanoa

12. Oletko voinut siirtää aikaisemmissa täydennyskoulutuksissa oppimiasi asioita käytäntöön?

- kyllä
- en, miksi _____
- en ole ollut täydennyskoulutuksessa

13. Vapaa sana

Voit halutessasi täsmentää tähän kohtaan edellä antamiasi vastauksia

_____

C) TÄYDENNYSKOULUTUSTARPEESI JA -TOIVEESI**Mihin osa-alueisiin haluaisit saada koulutusta tällä hetkellä?**

- valitse aiheet ja arvioi sitten kunkin osa-alueen koulutustarpeesi seuraavassa kohdassa

14. Musiikillinen osaaminen

- oman soitto- / laulutaidon ylläpitäminen
- improvisointi
- sovittaminen
- säveltäminen
- musiikin eri tyylilajien tuntemus ja esittämiskäytännöt
- pop/jazz-tuntemus ("klassiset" opettajat) / klassisen musiikin tuntemus (pop/jazz-opettajat)
- musiikinteorian tiedot
- säveltapailutaidot
- musiikinhistorian tiedot
- musiikkifilosofia ja estetiikka
- vapaa säestys
- orkesterin- / kuoronjohto
- muu, mikä _____

(jatkuu)

15. Arvioi musiikillisen osaamisen koulutustarpeesi

- 0 = ei lainkaan
- 1 = pieni
- 2 = melko pieni
- 3 = ei pieni eikä suuri
- 4 = melko suuri
- 5 = suuri

16. Pedagoginen osaaminen

- opetusmenetelmät, oppimateriaalit ja instrumenttiohjelmistot
- oppimisprosessin teoreettinen tieto (mm. lapsen kehitysvaiheet, oppimiskäsitykset, persoonallisuusteoriat)
- vuorovaikutus opetustilanteessa
- psyykkinen valmennus (mm. esiintymisjännitys)
- oppilaan motivointi
- ilmaisun opettaminen
- ryhmäopetus
- lasten opettaminen
- nuorten opettaminen
- aikuisten opettaminen
- ikäihmisten opettaminen
- erityisoppijoiden opettaminen
- verkkopedagogiikka (mm. oppimateriaalin tekeminen internettiin)
- muu, mikä _____

17. Arvioi pedagogisen osaamisen koulutustarpeesi

- 0 = ei lainkaan
- 1 = pieni
- 2 = melko pieni
- 3 = ei pieni eikä suuri
- 4 = melko suuri
- 5 = suuri

18. Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen

- viestintätaidot (kirjallinen ja suullinen ilmaisu)
- vuorovaikutustaidot (toimiminen huoltajien, kollegoiden, hallinnon jne. kanssa)
- tietokoneen peruskäyttö
- nuotinnusohjelman käyttäminen tietokoneella
- teknologia (äänen tallennus, käsittely ja toisto)
- verkkomateriaalin tuottaminen
- internetin hyödyntäminen opetuksessa
- sosiaalinen media (Facebook ym.)
- muu, mikä _____

19. Arvioi viestintä- ja vuorovaikutusosaamisen koulutustarpeesi

- 0 = ei lainkaan
- 1 = pieni
- 2 = melko pieni
- 3 = ei pieni eikä suuri
- 4 = melko suuri
- 5 = suuri

20. Organisaatio- ja yhteiskuntaosaaminen

- työyhteisötaidot
- opetustyötä koskeva lainsäädäntö
- musiikkikasvatus- ja koulutusjärjestelmä
- oman alan yhteiskunnalliset yhteydet ja vaikuttamisen mahdollisuudet (esim. kuntien päätöksenteossa)
- muu, mikä _____

21. Arvioi organisaatio- ja yhteiskuntaosaamisen koulutustarpeesi

- 0 = ei lainkaan
- 1 = pieni
- 2 = melko pieni
- 3 = ei pieni eikä suuri
- 4 = melko suuri
- 5 = suuri

22. Kehittämistoiminnan osaaminen

- arvioinnin ja palautteen antaminen / vastaanottaminen
- tiedon hankkimis-, käsittely- ja soveltamistaidot
- ongelmanratkaisutaidot
- muutoksen kohtaamisen taidot
- projektitoiminta ja kehittämishankkeet
- muu, mikä _____

23. Arvioi kehittämistoiminnan osaamisen koulutustarpeesi

- 0 = ei lainkaan
- 1 = pieni
- 2 = melko pieni
- 3 = ei pieni eikä suuri
- 4 = melko suuri
- 5 = suuri

24. Kansainvälisyysosaaminen

- kielitaito
- monikulttuurisuus
- kansainvälisyyskehitys
- muu, mikä _____

25. Arvioi kansainvälisyysosaamisen koulutustarpeesi

- 0 = ei lainkaan
- 1 = pieni
- 2 = melko pieni
- 3 = ei pieni eikä suuri
- 4 = melko suuri
- 5 = suuri

26. Muu osaaminen

- konsertti- ja tapahtumatuottaminen
- toiminnan suunnittelu ja organisointi
- tekijänoikeusosaaminen
- ammattietiikka
- taiteidenvälisyys
- muu, mikä _____

27. Arvioi muun osaamisen koulutustarpeesi

- 0 = ei lainkaan
- 1 = pieni
- 2 = melko pieni
- 3 = ei pieni eikä suuri
- 4 = melko suuri
- 5 = suuri

28. Työhyvinvointi

- psyykkinen työhyvinvointi (mm. työssä jaksaminen, stressinhallinta)
- fyysinen työhyvinvointi (mm. ergonomia, kuulonsuojaus, äänen huolto)
- muu, mikä _____

29. Arvioi työhyvinvoinnin koulutustarpeesi

- 0 = ei lainkaan
- 1 = pieni
- 2 = melko pieni
- 3 = ei pieni eikä suuri
- 4 = melko suuri
- 5 = suuri

30. Vapaa sana

Voit halutessasi täsmentää tähän kohtaan edellä antamiasi vastauksia

_____

D) TYÖNANTAJAN JÄRJESTÄMÄ TÄYDENNYSKOULUTUS

Millä tavoin toivoisit työnantajasi toteuttavan työaikaasi kuuluvan koulutuksen?

HUOM! Koska seuraavissa kysymyksissä vastauksesi saattaisivat vaihdella ko. koulutuksen mukaan, vastaa niin kuin yleisesti ajattelet.

31. Koulutusaiheiden valinta

Valitse mielestäsi paras tapa

- rehtori valitsee
- kaikkien opettajien ehdotusten mukaan eniten ääniä saaneet
- opettajista muodostetun koulutussuunnitteluryhmän ehdottamat
- muu tapa, mikä _____

(jatkuu)

32. Kouluttaja

Valitse mieleisesi kouluttajavaihtoehdot

- musiikkitaustainen asiantuntija
- asiantuntija, jolla ei musiikkitaustaa
- oman oppilaitoksen opettaja
- oman oppilaitoksen rehtori
- opinnäytetyöstään / tutkimuksestaan kertova korkeakouluopiskelija
- muu, kuka _____

33. Ajankohta

Valitse mielestäsi parhaat vaihtoehdot

- opetuspäivänä ennen opetuksen alkua
- opetuksen lomassa erillisenä koulutuspäivänä (ma-pe)
- opetuksen lomassa erillisenä koulutuspäivänä viikonloppuna (la)
- ennen opetuksen alkua elokuussa
- opetuksen päätyttyä touko/kesäkuussa
- muu ajankohta, mikä _____

34. Yhden koulutuskerran pituus

- yksipäiväinen
- kaksipäiväinen
- useampi peräkkäinen päivä
- ei merkitystä ("kaikki käy")
- muu, mikä _____

35. Vuosittainen koulutusten määrä

- kerran viikossa
- kerran kuukaudessa
- 2 kertaa lukukaudessa
- kerran lukukaudessa
- kerran lukuvuodessa
- ei merkitystä ("kaikki käy")
- muu, mikä _____

36. Paikka

- omalla työpaikalla
- jossakin muussa musiikkioppilaitoksessa
- kurssikeskuksessa tai vastaavassa
- ei merkitystä ("kaikki käy")
- muualla, missä _____

37. Koulutukseen osallistuva ryhmä

Valitse itsellesi mieluisin

- samaa ainetta opettavat
- oman aineryhmän kollegio
- koko oman oppilaitoksen opettajakunta
- oma opettajakunta yhdessä muiden oppilaitosten opettajien kanssa
- ei merkitystä ("kaikki käy")
- muu, mikä _____

38. Koulutuksen työskentelytapa

- luento
- puhuja-alustus ja yhteinen keskustelu
- luento ja ryhmätyö
- pienryhmätyöskentely
- oma opetuskokeilu
- projektityöskentely
- itsenäinen opiskelu
- oman esitelmän/luennon valmistelu ja pitäminen
- muu, mikä _____

39. Koulutuksen yhden kokonaisuuden (saman aiheen) laajuus

- yksi koulutuskerta
- kaksi koulutuskertaa
- kolme tai useampi koulutuskertaa
- ei merkitystä ("kaikki käy")
- muu, mikä _____

40. Vapaa sana

Voit halutessasi täsmentää tähän kohtaan edellä antamiasi vastauksia

---

**E) MUU KUIN TYÖNANTAJAN JÄRJESTÄMÄ AMMATILLINEN TÄYDEN-
NYSKOULUTUS****Ulkopuolisen järjestämään lyhyeen koulutukseen osallistuminen**

HUOM! Koska seuraavissa kysymyksissä vastauksesi saattaisivat vaihdella ko. koulutuksen mukaan, vastaa niin kuin yleisesti ajattelet.

Ulkopuolisen järjestämään lyhyeen koulutukseen osallistuminen

41. Kuinka kiinnostunut olet omaehtoisesta täydennyskoulutuksesta?

- 0 = en lainkaan
- 1 = jonkin verran
- 2 = melko paljon
- 3 = hyvin paljon

42. Mitkä seikat koulutuksessa vaikuttavat eniten päätökseesi osallistua?

Valitse mielestäsi tärkeimmät

- aihe
- kouluttaja
- ajankohta
- kesto
- paikka
- muut osallistujat
- työskentelytavat
- laajuus
- kustannukset

(jatkuu)

- lasten- tai omaishoidon (tms. este) järjestymisen koulutuksen ajaksi
- sijaisjärjestelyt
- omat voimavarat ja aika
- muu, mikä _____

43. Osallistuisitko koulutukseen, jos se edellyttäisi yöpymistä muulla paikkakunnalla?

- kyllä
- riippuu koulutuksesta
- en

44. Kustannusten kattamistapa, jolla vähintään osallistuisit haluamaasi koulutukseen

Osallistuisin omalla ajallani,

- vaikka joutuisin maksamaan kaikki kulut itse
- jos oppilaitokseni maksaa osallistumismaksut (mutta ei muuta)
- jos oppilaitokseni maksaa osallistumis-, matka- ja majoituskulut
- vain, jos osallistuminen lasketaan työajaksi (oppilaitokseni maksaa läsnäolosta tuntilistalla tai lukee sen muun työn tunteihin ja maksaa osallistumis- ja muut kulut)

45. Kuinka paljon olisit valmis enintään maksamaan itse yhdestä koulutuksesta/koulutuskerrasta (sis. osallistumis-, matka- ja majoituskulut)?

- 0 €
- 50 €
- 100 €
- 150 €
- 200 €
- 250 €
- 300 €
- 350 €
- 400 €
- 450 €
- 500 €

46. Vapaa sana

Voit halutessasi täsmentää tähän kohtaan edellä antamiasi vastauksia

---

F) SAAMASI AMMATTIKOULUTUKSEN RIITTÄVYYS TYÖHÖSI

47. Koulutuksesi

Jos useita, valitse soveltuvin opettajan työhösi

- ylempi korkeakoulututkinto ja jatkotutkinto (MuL, MuT)
- ylempi korkeakoulututkinto (MuM, vanha Sibelius-Akatemian diplomitutkinto)
- ylempi AMK-tutkinto (musiikkipedagogi YAMK / Metropolia)
- ammattikorkeakoulututkinto (musiikkipedagogi AMK) ja ammatilliset erikoistumisopinnot
- ammattikorkeakoulututkinto (musiikkipedagogi AMK)
- konservatorion jatkotutkinto tai entinen lehtorin kelpoisuus
- musiikkioppilaitoksen opettajan kelpoisuus (konservatorion tutkinto)
- opiskelen tällä hetkellä 1. ammattitutkintoani, jonka nimike on: _____
- muu soveltuva tutkinto, mikä _____
- ei musiikkiin tai opettamiseen liittyvää ammattitutkintoa

48. Valmistumisvuotesi edellä ilmoittamastasi koulutuksesta

- opiskelen nyt 1. ammattitutkintoani
- 2011...1960 tai aikaisemmin (valitse vuosiluku)

49. Minä vuonna olet aloittanut opetuksen?

- 2011...1960 tai aikaisemmin (valitse vuosiluku)

50. Kuinka riittäväksi saamasi ammattikoulutus on osoittautunut opettajan työsäsi seuraavilla osa-alueilla?

Arvioi kukin osa-alue asteikolla 0–3:

0 = ei sisältynyt koulutukseeni

1 = melko riittämättömäksi

2 = melko riittäväksi

3 = täysin riittäväksi

EOS = en osaa sanoa

- musiikilliset valmiudet
  - oma soittotaito, musiikin tuntemus
- pedagoginen osaaminen
  - opetustaidot
- viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen
  - ATK/AV-taidot, ilmaisutaito, ryhmätyöskentelytaidot
- organisaatio- ja yhteiskuntaosaaminen
  - työyhteisötaidot, opetusalan lainsäädäntö
- kehittämistoiminnan osaaminen
  - arvioinnin ja palautteen antaminen sekä vastaanottaminen
- kansainvälisyysosaaminen
  - kielitaito, kansainvälisten tietolähteiden hyödyntäminen
- ammatti-identiteetin rakentaminen
  - ammatillinen minäkuva, opettajuus
- oman oppimisen taidot
  - valmiudet itsensä kehittämiseen
- eettinen osaaminen
  - ammattietiikka, vastuunotto, muiden huomiointi

(jatkuu)

**51. Haluaisitko päivittää nykyisen tutkintosi ylemmälle tasolle (esim. konservatorio-
tutkinnosta korkeakoulututkinnoksi) tai suorittaa oman instrumenttisi solistiset
erikoistumisopinnot (A-kurssi)?**

- kyllä, jos se on mahdollista työn ohessa
- kyllä, mutta se vaatisi opintovapaan ottamista työstä, mikä ei nyt ole minulle mahdollista
- kyllä, ja voisin ottaa opintovapaata sitä varten
- en osaa sanoa, tarvitsisin lisää tietoa koulutuksista
- en
- ei mikään edellisistä, vaan _____

52. Vapaa sana

Voit halutessasi täsmentää tähän kohtaan edellä antamiasi vastauksia

_____

G) VAPAA SANA

53. Voit vielä halutessasi kommentoida tähän kohtaan aihetta yleisesti, antaa palautetta kyselyn tekijälle tai ehdottaa vaikka seuraavaa tutkimusaihetta!

_____

**SUURENSUURI KIITOS
antamastasi ajasta!!**